СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рокъ XIII. Скрентонъ, Па., Четверъ 28-го Децембра, 1905. Число 52. Vol. XIII. Scranton, Pa., Thursday, December 28, 1905. No. 52.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Грудень.

28	Ч.	Елевтерія свмуч.
29	П.	Агея, Теофанія
30	С.	Данила прор.
31	Н.	Передъ Рожд. Севает.
1	П.	Сѣчень. Вонѳ.
2	В.	Ігнатія свмч.
3	С.	Юліяни

Хто ще не выповнивъ квестіонара, нехай чимъ скорше зволить се зробити, бо часъ скоро улѣтае. Квестіонарѣ зъ докладными вôдповѣдями на всѣ питаня треба засилати на адресу:

Jul. Bączynskyj,
Box 2,
Northampton, Pa.

— ЧИКАГО, Ілл. Поліція вôдкрыла тутъ хиньску чайну, котра, якъ дôзнали ся, була не чайною, а курильнею опію. Американьскѣ дѣвчата, котрѣ тамъ були, говорили, що ихъ тамъ заманили хитрощею и утримували насильно, и що богато ихъ заманюють въ Шанхай и Гонконгъ и тамъ спродають, якъ невольниць.

— ДНЯ 21-го Новембра вôдбулось посвячене новои самостôйнои церкви въ Вегревилъ, Алта., въ Канадѣ, при участи оо. Д. Яремы и Е. Пирога. 30-го Новемб. вôдбулось посвячене рогового каменя пôдъ другу гр. кат. церковь въ Олифантѣ, Па. при участи оо. Обушкевича, Гумецкого, Яцковича и Камѣньского. Того самого дня вôдбулось тамже аматорске представлене „Якъ козамъ роги выправляють“.

— МИНУЛОГО Четверга вôдбулась закладка православного монастира недалеко Мейфілдъ, Па. въ присутности архиеп. Тихона и духовеньства.

— ВЪ Sayre, Pa. упокоилась Катарина Опаръ жена Матѣя Опаръ; похоронъ вôдбувъ ся величаво при участи братства. Обряду похоронного довершивъ о. Каминьскій зъ Kingston, Pa.

— ГАВАННА, 18 грудня. Три Американцѣ, мѣжь ними оденъ кореспондентъ „New York Herald-y“, нанесли велику образу Кубанцямъ тѣмъ, що зôрвали вѣнокъ зъ монумента, поставленого въ честь восьми кубаньскихъ студентôвъ — патріотôвъ. Зъ того ворожнеча, котра истнуе мѣжь Кубанцями та Американцями, може розгорѣти ся ще бôльше.

— СЕВАСТОПОЛЬ, въ Росіи. Лейтенантъ Шмідтъ, котрый бувъ на чолѣ матрозôвъ повстанцѣвъ и бувъ арештованый, утѣкъ зъ-пôдъ арешту зъ помôчю симпатизувавшои ему сторожѣ.

Въ портѣ стоить пароплавъ „Саратовъ“ зъ 1600 заворушеными матрозами.

— НА греко-катол. Конгресъ въ Бруклинѣ, Н. Й. 28 парохій выбрали своихъ делегатôвъ. Деякѣ зъ нихъ незнаючи про вôдложене Конгресу выѣхали до Бруклина.

— АЛІСѢ, доньцѣ президента, хотять зробити шлюбный подарунокъ вôдъ цѣлои Америки. На ту цѣль хотять вôдкрити пôдписку по всѣмъ стейтамъ. Коли 8 міліонôвъ душь дасть по 10 центôвъ, то зберетъ ся 800 тисячь долярôвъ; на таку суму подарунокъ можна зробити файный.

— БУДАПЕШТЪ. (Угорщина). Пôсля проекту уряду въ Угорщинѣ мае бути заведена така выборча система: Усѣ горожане, котрѣ мають не меньшь, якъ 24 роки, и знають читати и писати, дôстануть право голоса. Голосоване буде пряме и тайне. Жѣнки не мати-муть выборчого права. Усякій, маючій право голосувати, може бути кандидатомъ на посла до Рады Державнои, если вôнъ бувъ, що найменьше, 10 рокôвъ угорскимъ горожаниномъ и не бувъ караный за якій небудь злочинъ, вôдбераючій ему честь.

— ШАНГАЙ. Усѣ державы, стурбованѣ выникнувшими заворушенями Хинцѣвъ, спѣшать пôслати до Шангаю свои военнѣ кораблѣ зъ вôйскомъ. Хиньска императриця пôслала одного зъ віце-королѣвъ въ Шангай вчинити строге слѣдство и покарати виновникôвъ.

— „ВІЛЬНА УКРАІНА“ Въ россійскихъ часописяхъ появило ся слѣдуюче оголошене: „1-го січня нового року мае вийти у Петербурзі політично-літературно-науковий місячник „Вільна Україна“, орган українського пролетаріяту. Предплата з пересилкою на рік: в Росії — 3 карбованці, в иньші державі — 5 карбованців ($2.60). Предплатні гроші посилати на адресу: Петербург, Невскій, 139, помешкане 60, п-ви А. Я. Шабленко“. Далѣ въ оголошеню зазначено, що часопись мае выходити „явочнымъ порядкомъ“, то е бєзъ дозволу уряду, бо заборона на украиньске слово и доси ще не скасована.

— ВЪ ПИТСБУРГУ танѣ одноцентовѣ кенды спричинили смерть двохъ дѣтей. Тѣжь самѣ кенды спричинили серіозну хоробу цѣлои родины въ МкКіспортъ и трицяти другихъ дѣтей.

— БАРНВИЛЪ, Савт. К. Злінчували двохъ негрôвъ, убійцѣвъ одного купця.

— БОФАЛО, Н. Й. Збанкротувавъ мѣсцевый нѣмецкій банкъ. Вѣрителѣ достануть заледве 75 процентъ своихъ вкладôвъ.

— ВІЛКСБЕРИ, ПА. Въ перемежокъ мѣжь Рôздвомъ а Новымъ Рокомъ, коли звычайно робота въ майнахъ затихае, въ цѣмъ роцѣ по здебôльшихъ майнахъ роблять на повну шифту. Зъ того видно, що компаністы готують ся до страйку. Компаністы хотять до 1-го цвѣтня заготовити таку кôлькôсть вугля, щобы еѣ выстарчило на 4—5 мѣсяцѣвъ.

— НА ПАРОПЛАВѢ „Океанія“ приѣхали до Ню-Йорку 5 псôвъ, яко пасажиры першои клясы. Псы тѣ, призначенѣ для міліонера Моргана, суть якоись дорогои породы и дôзнали на пароплавѣ особистои уваги: вони мали свою спеціяльну ванну и навѣть окремого стюарта.

— WHITE PLAINS, N. Y. 21-го грудня. Высшій судъ присудивъ желѣзницю выплатити Альбертови Шайбови, котрый ладувавъ кары на діпѣ, 10 тысячь долярôвъ вôдшкодованя за страчену на роботѣ руку.

— ТОКІО. Въ пôвнôчносхôдныхъ провінціяхъ Япана повставъ голодъ. Урядъ добирае усѣхъ способôвъ, щобы допомогти людямъ бороти ся зъ цѣмъ лихомъ.

— СІДНЕЙ МЕЙОРЪ, адвокатъ въ Ню-Йорку, почавъ въ судѣ процесъ проти жѣнки, зъ котрою вôнъ домагаеть ся розводу, и противъ одного богатого банкира, котрого вôнъ обвинувачуе въ тôмъ, що той похитивъ ему любовь его жѣнки. Вôдъ банкира адвокатъ домагаеть ся 100 тысячь долярôвъ вôдшкодованя.

— ВАЛЬДОСТА, ГА. Въ мѣстечку Івінгъ, 21-го грудня, нігры напали на бѣлого, котрый бувъ увброеный. Вôнъ забарикадувавъ ся, почавъ вôдстрѣлювати ся и убивъ 5 нігрôвъ, 2 нігерки и 7 поранивъ.

— ВЪ СТЕЙТѢ Ню-Джерзі урядъ буде розглядати предложене Берга про скасуване смертнои кары черезъ повѣшене. Мѣжь публикою почала ся агітація въ тôмъ же напрямѣ.

— ГЕРМАНІЗАЦІЯ Полякôвъ въ Прусахъ провадить ся усѣми способами. Недавно нѣмецкій цѣсарь Вільгельмъ II. выдавъ указъ, якимъ польскѣ назвиска 97 мѣстечокъ змѣнюють ся на нѣмецкѣ.

— ЦАРЬ повѣдомивъ Мікадого, що, на жаль, неспокôй въ его краю перешкаджае ему заключити зъ Япаномъ торговый договôръ и знову завести дипльоматичнѣ зносины.

— ВАШІНГТОНЪ. Вынайдено машину для екзаминованя якости табаку и цигаръ. Та машина функціонуе въ департаментѣ рôльництва.

— ГЕМОНДЪ, ИНД. Тутъ умеръ оденъ рыболовъ. Передъ смертію вôнъ сказавъ жѣнцѣ, що вôнъ закопавъ въ землѣ 8 тысячь долярôвъ, котрѣ вôнъ заощадивъ за 30 рокôвъ працѣ. Але не встигъ сказати, въ якôмъ мѣсци, якъ стративъ притомнôсть и умеръ.

— ВЪ НЮ-ЙОРКУ одна дѣвчина була арештована въ протязѣ одного мѣсяця 19 разъ. Арештовали еѣ детективы, пôдозрѣваючи, що вона е „street-walker“, и за каждый разъ вона платила штрофъ вôдъ 1 до 5 долярôвъ. На судѣ вона скаржилась магістратови, що вона не стигне носа показати за дверѣ, якъ еѣ уже злапуе детективъ.

— СТРАУДСБУРГЪ, Па. Пасторъ мѣсцевои методискои церкви оголосивъ усѣмъ неженатымъ мущинамъ своеи парохіи, що вôнъ дасть усякому шлюбъ задармо. Бачучи таку охоту пастора давати шлюбъ, одна дѣвчина зъ Джерзи Шоръ написала пасторови, що вона радо взяла бы у него шлюбъ, якъ бы вôнъ найшовъ ѣй мужа мѣжь своими парохіянами.

— ПОТСВИЛЪ, Па. Пасторы протестантскихъ церковь розпочали сильну агітацію проти піяньства домагаючись, щобы мѣсцевѣ власти не давали бôльшь дозволу на вôдкрыте нôвыхъ салунôвъ.

ВТРАТЫ ВЪ ЛЮДЯХЪ ПÔДЧАСЪ ВÔЙНЫ И МИРУ.

Въ 1904 роцѣ стрѣткары въ Сполученыхъ Державахъ убили 12,299 а покалѣчили 137.916 людей. Въ самôй Пенсилвеніи въ 1901 р. згинуло въ майнахъ 814 а покалѣчило 1899 осôбъ. А скôлько згинуло по другихъ майнахъ, фабрикахъ, желѣзницяхъ або на рôжнѣ слабости якихъ причиною злый воздухъ и т. п? Мѣжь тымъ въ трехъ найбôльшихъ битвахъ Цивільнои войны убито лише 12.299 а зранено 69.048 людей.

БУДЬ ВЕСЕЛЫЙ.

Дръ Е. Б. Туторъ сказавъ въ однôмъ зô своихъ послѣдныхъ вôдчитôвъ, що веселôсть е нашимъ одинокимъ спасеніемъ. Особливо потрѣбна она при столѣ, коли ѣмо, если хочемо приняту поживу стравити. Сказати се легко, але не такъ легко се зробити, особливо коли чоловѣкъ не мае апетиту. Одинокій спосôбъ запобѣчи сему е вживати Трінера Американьскій Еліксіръ Гôркого Вина. Возьми дозу передъ ѣдою а вкоротцѣ переконаешь ся якій будешь мати здоровый апетитъ. Доброму апетитови товаришать дотепнôсть та веселôсть. Будешь мôгъ ѣсти що схочешь безъ труду або лихихъ наслѣдкôвъ. Се тому, що Еліксіръ такъ настроить органы травленя, що ихъ не треба буде наганяти до працѣ — они самѣ будуть еѣ робити зъ охотою. Зъ органами травленя поправить ся цѣлый системъ: наступить напливъ новои крови, и где лишь ся нова кровь дôйде, всюды принесе зъ собою поживу чи то до мозгу, чи до серця, чи до иншои части тѣла. Вô всѣхъ хоробахъ органôвъ травленя сей лѣкъ е певный.

Продають по аптикахъ: Jos. Triner 799 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.

Жертвы на Революц. Украиньску Партію.

Попередно зложено	144.21
Въ домѣ пп. Юдицкихъ зôбрано	1.75
Мир. Стечишинъ	1.00
Марійка Сиротюкъ	50
Василь Сиротюкъ	50
Н. Н. Derby, Conn.	1.00
Разомъ	$148.96

Дальшѣ жертвы просимо засилати ласкаво на адресу:
Svoboda,
Box 353, Scranton, Pa.

БРАТСТВО

св. о. Николая в Taylor, Pa. відділ Союза 92, вибрало на мітингу 10 Грудня 1905 слѣдуючий новий уряд: Предсідатель братский Юрій Крайківский; заступник, Панько Головчак; секретар, Йосиф С. Сенюк; заступник, Волод. Кобасюк; касієр, Сем. Гуляші; секретар Союза, Володимир Крайківский; заст. Михайло Марущак. Контрольна комісія: Стефан Сенюк, Павло Обаль, Трач Федор С. Дозорці хорих: головний дозорця хорих Стефан Сенюк, Ілько Терпливець, Павло Обаль. Післанець, Демян Федунек; дверник, Михайло Гайдук.

Всякі дописи дотичачі секретаря Союза прошу висилати на адресу:

Володимир Крайківский,
Box 51, Taylor, Pa.

Переписка Редакціи.

Парохіянинови въ St. Louis, Mo. Впередъ подайте намъ свое имя, щобъ мы знали зъ кимъ маемо до роботы и кому маемо вôдповѣдати.

— ВСѢМЪ РУСИНАМЪ на далекихъ Вестахъ подаемъ до вѣдомости, що адреса до найблизшого руского священика така:

Rev. D. Dobrotwor,
1421 S. 12 St., St. Louis, Mo.
(No Teleph.: Sidney 1637 [Bell Co.])

Удавайтесь про те до него у всѣхъ духовныхъ потребахъ, а вôнъ всюда зъ помочію радо поспѣшить.

Читайте уважно!

Зъ початкомъ слѣдуючого, 1906 року, мабуть вже въ Сѣчню, почнемо друковати въ „Свободѣ“ „Практичный пôдручникъ до науки англійскои мовы“.

„Пôдручникъ“ той уложеный такъ, що зъ него каждый буде мôгъ навчитись по англійски читати, писати и говорити. „Пôдручникъ“ будемо друковати лекціями, по трохи въ каждôмъ числѣ „Свободы“, отже каждый читачь „Свободы“ буде мати цѣлый тыждень часу на вывчене однои лекціи. Въ лекціяхъ тыхъ будемо подавати не лишь спосôбъ вымовы поодинокихъ слôвъ и значѣне та правила граматики, — але також задачѣ, якѣ каждый читачь, сли схоче буде мôгъ дома собѣ выробляти. Кожде слѣдуюче число буде мѣстити въ собѣ розвязку попередныхъ задачь, такъ що учачій ся буде мавъ спосôбнôсть переконати ся чи зблудивъ и о скôлько, выробляючи свою задачу.

Рôвночасно звертаемо увагу усѣхъ, кому на тôмъ залежить, що лишныхъ чиселъ „Свободы“ у насъ не зôстае ся; друкуемо лише стôлько, скôлько потреба для нашихъ постôйныхъ предплатникôвъ. Если отже хто хоче мати усѣ числа „Свободы“, въ котрыхъ буде друкованый сей „Пôдручникъ“, то найлѣпше зробить, если чимъ скорше пришле передплату на „Свободу“ або запише ся на цѣле посмертне до „Союза“.

Редакція „Свободы“.

Турецке судôвництво.

Вымѣръ справедливости у Турковъ вôдбуваесь въ инакшій способъ, нѣжь въ Европѣ. Коли лучить ся чесный судія, можна бути зъ его засуду вдоволенымъ, хотяй не судить пôсля параграфôвъ кодексу; але коли судія продайный, тодѣ хто лѣпше заплативъ, той выгравъ.

До кадійого (судія) прійшовъ разъ хлопъ Болгаринъ, жалуючись, що ему украджено пчолы.

— Прійди завтра — сказавъ кадій, приведи зъ собою всѣхъ господарôвъ зъ цѣлого села.

О означеной годинѣ зôбрались всѣ пôсля приказу въ судовôй сали.

Кадій засѣвъ на софѣ, обвѣвъ пронизливымъ поглядомъ ихъ всѣхъ, а потôмъ зôрвавсь нагло зъ сиденя, и сильно крикнувъ:

— Негодяю! якъ посмѣвъ ты привести до суду тôлько чесныхъ людей. Чись ослѣпъ, що не бачишь? Тажъ у злодѣя на турбанѣ твои пчолы сидять?

— Въ сѣй хвили оденъ зъ хлопôвъ перестрашеный, сягнувъ рукою до турбану и въ той способъ пôзнали, що вôнъ пчолы укравъ.

Такожъ цѣкаве выкрите иншого злочину, споненого въ Дамашку.

Одного дня явилась передъ пашою жѣнка заплакана, а кинувшись на колѣна закликала:

— О заступнику падишаха! змилуй ся надôмною нещасною вдовою. Моя одиначка дванайцяти-лѣтна донька пôшла вчера зъ невôльникомъ до мечету; въ товпѣ я стратила еѣ зъ очей и до нынѣшного дня не маю о нѣй чутки.

— Чи мала на собѣ якй дорогоцѣнности? — спитавъ баша.

— Мала дорогй каменѣ и перлы.

— Иди до дому, невѣсто — вôдповѣвъ баша Дамашку — постараю ся повѣдомити тебе о твоѣй донцѣ, або о еѣ тѣлѣ.

Передъ вечеромъ прикликаѓъ одного зъ офіцирôвъ и показавъ ему, щобы сейчасъ взявъ жовнѣрôвъ пôшовъ до мечету и тамъ увязнивъ имана, с. е. священника, скоро лишь укôнчить молитву.

Блѣдый, та дрожачій вôдъ страху иманъ, станувъ передъ намѣсникомъ, не смѣючи навить спитати о причину арештованя. Баша розказавъ всѣмъ выйти зъ салѣ и такъ промовивъ до духовного:

— Будь спокôйный и не бôй ся нѣчого. Знаешь, що не переслѣдую невинныхъ. Розходить ся лишь о се, щобысь, коли стемнѣть ся, пôшовъ потайки до дому такъ, щобы тебе нѣхто не бачивъ. Завтра вôтвори мечетъ о годину скорше, нѣжь звычайно, и засядешь на своимъ мѣсци. Увважай добре, хто першій приступить до тебе. Коли спытае тебе, зъ якои причины казавъ я тебе увязнити, вôдповѣдажь ему: „Вы и ваше нехарство є причиною мого нещастя. Вчера баша перебраный за бѣдака бувъ у мечетѣ и зъ найбôльшимъ обуренемъ бачивъ вашй брудни и подерти диваники, а я хоць нѣчого не виненъ, мусѣвъ за васъ терпѣти.

По молитвѣ прійдешь до мене и скажешь. якъ называе ся сей чоловѣкъ".

Якъ баша предвидѣвъ, такъ и стало ся. Досвѣта на другій день, казавъ иманъ мечеть отворити. Сейчасъ вôйшовъ по тихонько якійсь мужчина, и оглядаючись неспокôйно на всѣ боки, приступивъ до имана и сказавъ:

— Якже тѣшу ся, що бачу тебе знову межи нами. Не повѣришь, якъ загрызло мене се, що тебе забрали жовнѣры. Черезъ цѣлу нôчь не мôгъ я заснути. Скажи менѣ, за що мôгъ баша арештувати такого непорочного мужа, якъ ты? Яка причина такого строгого поведеня?

— Ваше нехарство — вôдповѣвъ иманъ, удаючи гнѣвного, — баша перебраный за бѣдака прийшовъ вчера до мечету и бачивъ вашй брудни и обшарпанй диваны, зневажаючй святиню, а я невинный мусѣвъ выслухати бурю вôдъ баши намѣсника за се, що васъ не выгонивъ изъ святинѣ.

— Тяжкій камѣнь спавъ менѣ зъ грудей — вôдказавъ на се тамтой, — славити Бога, що нѣчого гôршого; такимъ дрôбничкамъ легко зарадити.

По сихъ словахъ выбѣгъ изъ святинѣ.

Иманъ сейчасъ бôчными уличками побѣгъ до палаты башѣ, и оповѣвъ ему все, додаючи, що се бувъ Вôрмениъ, Османъ. Паша припоручивъ ему мовчати и розказавъ звязь хильцемъ вернути до дому.

Ледве иманъ выйшовъ зъ палаты, коли вже вôддѣлъ узброеныхъ людей пôшовъ до дому Османа, тамъ скували его и привели передъ везиря, котрый крикнувъ гробовымъ голосомъ:

— Десь подѣвъ дѣвчину, котру передвчера обрабовавъ? Кажи, бо безъ суду кажу тебе удушити.

Переляканый и захопленый непадѣйно злочинець, признавъ ся сейчасъ до всего. Знайдено трупа дѣвчинки въ глубокôй студни поза мѣстомъ, баша казавъ трупа вернути матери, а убійника вбитый на паль, сконавъ того самого дня.

Ще одинъ примѣръ, незвычайно скорого вымѣру турецкои справедливости, дае ось якій выпадокъ.

Купець, що довго ѣхавъ верхомъ, знемôгъ ся спеою, и лягъ спочити недалеко сторожнѣ турецкои, якй въ декотрыхъ мѣсцяхъ ставляе рядъ, для забезпеки подорожныхъ. Якось въ годину, пробудившись, не знайшовъ анѣ коня, на котрôмъ ѣхавъ, анѣ другого, обтяженого дорогими товарами. Не мôгъ навѣть вôдъ сторожѣ дôзнати ся чого про свою згубу, пôшовъ отже жалуватись до намѣсника провінціи. Паша выслухавъ его и сказавъ:

Чомужъ ты поѣхавъ дальше сто крокôвъ? При сторожнѣ бувъ ты зовсѣмъ безпечный. Припиши теперь свою страту своѣй власной неосторожности.

— Пашо, — вôдповѣвъ купець — въ краю котрымъ ты правишь, не боявъ бы ся я спати десять разъ дальше вôдъ сторожнѣ.

Пашѣ се пôдхлѣбство припало до вподобы, надумавъ ся хвилю и сказавъ:

Иди и положи ся пôдъ тымъ деревомъ, пôдъ котрымъ ты вчера спавъ, перебудь тамъ нôчь, але памятай, не важь ся очей отворити, хотяй бысь и чувъ якй крики.

Купець вчинивъ, якъ ему приказано, спавъ добре цѣлу нôчь, а коли пробудивъ ся рано, побачивъ оба конѣ привязанй до дерева, пôдъ котрымъ спавъ, а на галузи надъ нимъ, вѣтеръ гойдавъ тѣломъ повѣшеного.

Бувъ се злодѣй, котрого въ протягу такъ короткого часу зловлено, осуджено и укарано смертію.

Справедливость турецка е зарôвно скора, якъ жестока; досягае она злочинця безъ милосердія и не тратить часу на кôлькалѣтнй дослѣды. Купцѣвъ ошукуючихъ людей на мѣрѣ, або вазѣ скоро карають; лучае ся, що пекаря, котрого печиво не мае приписанои ваги, прибивають за ухо до дверей склеповыхъ, выставляючи его на посмѣховиско уличникôвъ; булки и хлѣбъ идуть на поживу псамъ, котрыхъ дуже богато волочить ся по улицяхъ мѣста.

Листъ изъ Старого краю

Виборча реформа

се клич, довкола якого гуртують ся в теперішню хвилю всї поступовійші круги в Австрії. Соціяльна демократія, далї ріжні демократичні національні, радикальні партії, одним словом всї, що видять одиноку дорогу до поліпшеня долї народу в парляменті, в якім тепер вони покривджені, з'єдинили ся — не формально вправдї, але фактично — до боротьби за загальне, безпосередне, рівне і тайне виборче право в першій мірі до австрійського парляменту, а далї до краєвих соймів та до всїх иньших інституцій, до яких нарід сяк чи так вибирає своїх заступників. Соціяльна демократія забула навіть свій соціялізм, який вона, що правда, вже не від нинї вживає тільки на параду, і голосить устами своїх аґітаторів на всїх своїх зборах, що загальне і т. д. виборче право се одинокий лїк на всї народні кривди, та що тільки доти в Австрії не буде спокою, доки правительство не дасть загального і т. д. виборчого права, а тодї то вже ніби робучому народови буде так добре, що зможе сидїти спокійно...

В попереднім листї згадував я про справу виборчої реформи в галицькім соймі. Дебата над сею справою заняла останнїх пару днів в сегорічній сесії сойму. Та даром бесїдник „Руского Клюбу“ пос. др. Олесницький і людовець пос. Стапіньский промовляли за загальним і т. д. голосованем. Більшість сойму, зложена із шляхтичів та їх слуг ухвалила тільки загальну резолюцію, щоби краєвий Видїл на другий рік предложив соймови проєкт виборчого закона, в якім виборче право було-б розширене. Говорять, що має се бути розширене на взорець теперішньої пятої курії до парляменту. Але до того розширеня ще цїлий рік часу, а тепер часи такі горячі, що за рік чи одно ще може змінити ся...

28. падолиста с. р. зібрав ся австрійський парлямент і зараз на першім засїданю президент мінїстрів барон Ґавч у своїй програмовій промові заявив, що правительство з початком слїдуючого року предложить у парляментї проєкт нового виборчого закона. Мова Ґавча була доволї неясна. Виходить із неї, що правительство рішучо знесе курії і заведе загальне, безпосередне, рівне і тайне голосоване, але з другого боку Ґавч заявив також, що новий виборчий закон не скривдить тих, що доси були панами в парляментї, отже Нїмців, Поляків і по части Чехів. В тїй цїли має відбути ся в цїлій державі новий подїл на виборчі округи і ось при тім подїлї правительство мабуть думає скривдити тих, що й доси були покривджені, т. е. на дїлї задержати дальше нерівність права голосованя.

Поясню се на Галичинї. В Галичинї Поляків і Русинів, коли Жидів не вважати Поляками, майже рівне число, так що при загальнім і т. д. голосованю руських послів повинно бути стільки, що й польських. Але коли-б у Галичинї зробити польських виборчих округів більше, як руських, то се вже не буде рівне виборче право, бо через те Русини дістануть меньше мандатів. Додати треба, що власне такого нерівного подїлу виборчих округів і домагають ся Поляки і навіть „Kuryer Lwowski“, орґан хлопської партії людовців, заявив, що Поляки повинні тепер старати ся о те, аби і при загальнім і т. д. виборчім праві задержати в своїх руках дотеперішні 72 польські мандати, очевидно, не через виборчі шахрайства, до сего людовцї за демократичні, тільки „леґальною дорогою“, через несправедливий, шахрайський, але законом установлений подїл виборчих округів.

Говорять також, що „Коло польське старає ся, аби була задержана посередність виборів, т. е. аби нарід вибирав, як і тепер виборців, а аж ті виборцї посла.

Ось як правительство і ті, що тепер мають силу в парляментї, старають ся, аби доси покривджені і з загального і т. д. права ніяких не мали користий. Зрештою побачимо, який проєкт виборчого закона подасть від себе правительство.

В день отвореня парляменту австрійська соціяльно-демократична партія з'орґанїзувала одноденний демонстраційний загальний страйк, який, особливо по більших містах, випав справдї величаво. До величавости страйку причинилс ся чи-мало те, що підперли його чинно всї ті партії, що добивають ся загального і т. д. права голосованя, так що властиво не була се акція соціяльної демократії, але акція всїх тих, що добивають ся зміни виборчого закона. Страйк сей показав, яка се могуча збруя в руках народу, загальний страйк, і коли-б робучий нарід знав, як ним покористувати ся, то певне не гнув би довше шиї в ярмі теперішного устрою.

З усего видно, що загальне і т. д. виборче право в Австрії буде вже швидко здобуте.

4. грудня 1905. М. Л.

Зъ Лемковщины.

Якъ звѣстно новосандецкй Русины засновали такъ зв. „Лемкôвскій Банкъ“. Институція тая розвиваесь гарно, и дай Боже, щобы нашй Лемки перебуваючй въ Америцѣ зрозумѣли еѣ вартôсть. Тому то братя Лемки, если хочете заощадженый грôшь въ певнôмъ мѣсци складати, то складайте его въ „Лемкôвскôмъ Банку“, бо если тамъ зложите, то черезъ се покажете, що справдѣ вы добрыми Русинами. Подруге сей нашь банкъ дае 5 прц. вôдъ ста. Грошѣ треба слати на адресу „Лемкôвскій Банкъ“ въ Новôмъ Санчи, або на руки Вп. Василь Яворскій въ Новôмъ Санчи.

Теперь панове читателѣ хочу вамъ сказати, якъ то по селахъ люде ще тоту плюгаву горѣвку люблять, и яку зъ того корысть мають. Зъ початку кидае нимъ тота палюнка по дорозѣ, по болотѣ де попаде; то ще котрый чоловѣкъ мае троха встыду, то иде потôмъ до священика и просить о присягу, бо хоче покаяти ся вôдъ того плюгавства. А иншій налоговець то за жадну цѣну того бы не зробивъ, абы вôнъ покинувъ тоту плюгаву піятику; налоговець прийде неразъ до сварки, бійки и нарештѣ опинить ся въ криминалѣ. Жѣнка просить: бôй ся Бога, покинь сю отрую и тй клопоты въ котрыхъ ты такъ залюбивъ ся, бо и дѣти нашй останутъ на сироты и мене въ грôбъ заженешь. Але налоговця не наклонить анѣ просьбою, анѣ грозьбою, анѣ ему дѣтей не жаль, анѣ о жѣнку ему не розходить ся. Одного разу зъ тяжкою прозьбою выпросила жѣнка мужа зъ корчмы пяного, коли прийшли зъ ярмарку, веде его черезъ село дорогою и просить: „подже, подъ скорше, бо вже недалеко до хаты. Але той кланяе ся посередъ дороги на всѣ боки тай не забувъ впасти на землю... А въ той часъ (тамъ немале и болото було) надѣзджае на се вôзъ зъ тягаромъ; можете знати, що тамъ за роскôшь зажила жѣнка зачимъ вывлекла мужа, абы его не подратовали конѣ, не переѣхавъ вôзъ. А на другій день чи вôнъ ставъ ся лѣпшимъ? Та дебы тамъ вôдмѣнивъ піякъ свою привычку! Сонце высоко на небѣ, люде снопы возять а сей піячина знову поплянтавъ ся въ корчму, абы Юдѣ вôднести остатныхъ 10 гелерôвъ. А жѣнка запрягла худобу, ѣде въ поле по снопы, бо небо покрыло ся хмарами.

Дорогй братя, вôдкиньте вôдъ себе тоту отрую, той налôгъ піяньства, бо то о много чоловѣкъ здорôвшій, если тверезый, не стратить грôшь, здоровле и честь передъ людьми.

У насъ теперь настали сухй морозы, рѣка покрыла ся ледами, худоба мусить привикати на суху пашу въ стайни. Тихого часу буде два дни а решта и по тыжневи вѣтры, бурѣ панують. Дахи по домахъ дѣравй якъ бы зъ вôкнами, бо подумайте, если дерева повывертае буря, то и дахъ мусить свое потерпѣти.

Школы ту коло насъ не дуже добре стоять. Де е за учителя пôвъ Ляха, де нѣякого не е, и якжежь будуть нашй Русины дещо знати. По правдѣ, що нашй Русины декотрй нѣякъ о школу не дбають, бо для нихъ, то якбы ворогъ якій.

Родичѣ повиннй дѣти свои добре выховувати, повиннй давати имъ добру науку и добрый примѣръ, бо если дадуть имъ зле выховане, то не будуть мати вôдъ нихъ жадноы помочи, тôлько смутокъ и ганьбу. Маемъ богато примѣрôвъ по нашихъ селахъ, що дѣти добре выхованй дають помôчь родичамъ и велику. И въ Америцѣ така дитина добре стоить и до Союза належить и грошѣ мае, въ сторѣ поплатить и въ салонѣ балансу не мае, и на церковь и утримане

священика нелѣнаво свого кводрика дае; и до Старого краю пришле на добро церкви и ту его имя величають. А тй родичѣ, що зле свои дѣти выховали, що доброго зробили, що занадто пестили своихъ дѣтей? Нѣчого доброго! До школы не пôслали, бо учитель мôгъ бы покричати на дитиду, а науку мôгъ бы дати противну ихъ науцѣ, бо коли така дитина принесе вôдъ сусѣды иглу або ножикъ, то мати або отецъ не скажуть на то нѣчого. То така дитина пôзнѣйше принесе и головку капусты зъ поля, хотяй еѣ на своимъ поли нема; а якъ така дитина до Америки пôде, то чи итамъ буде красти и спомагати тата и маму? Нѣ! Тамъ вже вôдмѣнить свою щирôсть и вже пропала пôдмога такимъ родичамъ. Хоть буде и красти, але вже про самого себе та щобы забавити ся въ товариствѣ лихихъ людей. А якъ то выходить часами такимъ дѣтямъ пôдлымъ а и родичамъ, котрй пускають дѣтей на сваволю, що не карють за зле, послухайте: Въ Самборѣ ховала мати хлопця, але науки ему не дала доброи. Єсли сподобалась ему яка рѣчь у сусѣды, то вже до него прилипла. Мати за нѣчо не карала, бо якъ сынъ вкравъ, то обое мали добру ѣду. И такъ дальше провадивъ лихе жите, ажь дôставъ ся на шибеницю. Якъ мали его вѣшати вôнъ просить, що хоче щось сказати своѣй матери до уха. Єму позволили на тое. Мати приходить и каже: та щожь ты менѣ скажешь мôй любый сыну. А сынъ нахиливъ ся до матери и замѣсть бесѣды вôдкусивъ еѣ ухо. Люде здивовались дуже, а сынъ каже: „не тй винни моѣй смерти, що мене засудили на шибеницю, але ты моя мамо тутъ мене выставила на се мѣсце своею наукою".

Въ селѣ Ґуральовицяхъ, коло Ясла, иде дѣвча 16 лѣтне черезъ село вечеромъ коло 8-ои годины, дидить ся, ажь ту двохъ мордуе одного. Дѣвча обзывае ся: але не забийте его на смертъ. Злочинцѣвъ страхъ обгорнувъ, оденъ ще оставъ ся и добивае на смерть чоловѣка, а другій бѣжить за дѣвчиною и каже до неѣ: слухай, якъ ты насъ выявишь, то мы тебе убемо. Дѣвчина зъ того страху божить ся, що пони буде жити, то нѣкому о тôмъ не скаже; але прийшла до дому дуже смутна. На другій день ще гôрше смутить ся, а вкôнци сказала священикови, що Куба и Ясько мордували того чоловѣка, котрый на колѣѣ бувъ майстромъ. Они его убили, а потôмъ трупа кинули на шины, колѣя надѣхала и розторощила его на три куснѣ. Священикъ написавъ заразъ по жандармôвъ, котрй злочинцѣвъ напали, повязали и до арешту въ Яслѣ замкнули. Убійцѣ заразъ по выплатѣ стерегли на свою жертву, бо покôйный взявъ выплату за мѣсяць 40 коронъ. Они удусили его, поляли горѣвкою по устахъ, по грудяхъ, а решту зъ фляшкою положили до його кишенѣ, и занесли на шины. Надъѣхала льокомотива и якбы на диво стала колѣя. Кондукторъ вѣщуе щось недоброго, оглядають зъ лѣхтарнями коло вагонôвъ, ажь тутъ находять чоловѣка, котрого колѣя розторощила на трое. Дивлять ся, а то майстеръ треки, чоловѣкъ добре имъ знаный. А слѣды загибли хто его убивъ, ажь пôзнѣйше ся дѣвчина все выявила, бо совѣсть еѣ не давала спокою.

Страйки тутъ ширять ся немалй. Робôтники фабрикъ коло Горлиць, Загôрянъ и т. д. застапували роботу, домагають ся высшои платнѣ.

Роздѣлє 7 грудня, 1905. А Нижь.

GALICIANS, GALICIANS!

З Stuartburn, Man., Can.

На сю тему розписав ся богато „Кан. Фармер" виказуючи Русинам як мають себе називати. Дуже се гарно таке читати, алеж за ким маемо ми іти, коли перший (або хоч повинен бути перший) інтелігент К. Ф. сам себе так називае, пишучи Ruthenian, а Galician в скобках, виразно перевертае, що Ruthenian то есть Galician.

За ним ідуть другі інтелігенти і проводирі, котрі так само себе називають. Подивіть ся в Сити Директорі в Вінипегу а побачите імена руских сьвящеників, що кождий титулуе себе Galician priest. Подивіть ся на цертифікат в посіданю руских студентів у Manitoba College, а побачите чи в нім не е замість „Ruthenian Course" — „Galician Course".

Тепер що ми можемо сподівати ся від тих, що не знають а, б, в?

Про се більше навіть шкода балакати, бо виразно показуе ся, що самі бють і самі кричать ратуйте!

Теодор Ф.

Хто намъ чимъ добре зробивъ?

(Зъ Канады.)

Ліберал́ы дали намъ газету „К. Ф.", котрои инакше и до днесь дня бы не було, и до неѣ взяли нашихъ патріотôвъ.

Приватнй люде, чужинцѣ, дали грошѣ на утримане бѣдныхъ хлопцѣвъ, що вчились на руско-англійскихъ учителѣвъ. Сподѣватись треба, що учителѣ якй выйшли зъ тои школы, зрозумѣють свою задачу и сповнять еѣ якъ найлѣпше для добра канадійскои Руси.

Консерватисты яко Provincial Goverment Department of Education въ Манитобѣ выдае учительскй Interim Certificates здôбнымъ рускимъ хлопцямъ, та що року взывае на examination на професіональнй учительскй свѣдоцтва.

Руска независима церковь постаралась о рускій курсъ. ОО. І. І. Бодруґъ и Бачиньскій ходили навить по кольоніяхъ и збирали хлопцѣвъ.

Презбитеріяньска церковь за порозумѣнемъ Рускои Незалежнои дала вôльный вступъ до своеѣ Manitoba College и дала найздôбнѣйшихъ професорôвъ. Оденъ зъ нихъ е Русинъ, именемъ Щербининъ.

Бискупъ чи консерватисты мають пôдъ своею опѣкою 28 рускихъ хлопцѣвъ. Зъ трехъ професорôвъ е 2 Русины; проф. Д. Д. Пирчь учить такъ по руски якъ и по англійски.

Що-до школъ публичныхъ, то п. Т. Вахна представивъ правительству, що они будуть для Русинôвъ найвыгôднѣйшй.

Въ початкахъ правительство не могло домыслитись якй школы найлѣпшй бы були для Русинôвъ. Тогдѣ выслали инспектора Йонґа до п. Вахны, що бувъ имъ добре знаный якъ секретарь-касіеръ муніципалу и мешкавъ въ найбôльшôй рускôй кольонии. П. Вахна представивъ, що для Русинôвъ будуть найлѣпшй школы публичнй, чимъ правительство дуже втѣшилось и заразъ взялось до дѣла, а Русинамъ зробивъ добре тымъ:

1) Що школу публичну и учителя дуже легко утримувати. Legislature дае grant въ сумѣ $130.00 на рôкъ (200 днѣвъ). Генеральна такса выносить $240.00 и можуть доброго учителя утримати вôдъ $40 до 45 мѣсячно зъ малымъ докладомъ зъ шкôльного дистрикту;

2) Правительство дае инспектора, котрый мае добрый надзôръ надъ школами, щобъ були въ порядку и добре урядженй, щобъ були правнй учителѣ и вчили правно по англицки и руски. П. Вахна посылавъ Букварь рускій, якого вживають въ Галичинѣ, до Dept. of Education и его потвердили та наказали вчити зъ него по руски хочь пôвъ годины на день;

3) Охоронивъ насъ вôдъ ганьбы яку бы мы мали, бо при иншôмъ системѣ шкôльництва, якъ мають другй народности, приватнои школы у насъ бы не було на кольоніяхъ и до днесь дня.

Першй школы були з'організованй въ Стуартборнъ, Ман. и теперь ихъ есть 7. Въ двохъ, де не е навѣть одна чверть чужинцѣвъ, выбирають своихъ тростисôвъ и беруть своихъ учителѣвъ.

Що п. Вахна мавъ богато клопоту заки всѣ тй дистрикты з'организувавъ, про се мабуть не треба и говорити.

Теод. Фльоринчанъ.

Не лише в Галичині за голоси ковбаси.

З Винипег, Канада.

Я думав, що тут нема ковбас, пива і циґарів як приходить яке голосоване, але зобачив, що і ту е; особливо між нами Русинами, бо по анґлійских мітинґах того не було. Понеже наближив ся час виборів нового сити-мейора (начальника міста) і алдерменів, (радних) отже відбувались многі мітинґи. Оден такий мітинґ відбув ся в суботу вечером 9-го грудня, на розі Selkirk Ave. і McGregor Ave.

Найсамперед примовляв п. Prozeski кандидат на радного; обіцював всьо зробити — що Русини вносили. По скінченю подякував за щире приняте і забрав ся. Дивлю ся а тут вносять оден кек пива і другий, ковбас, хліба, також і циґара роздають — а я думаю: еге, ге! сей пан і фабрикант циґарів, мусить бути дуже добрий чоловік в муніципальній раді, особливо для нас Русинів. Потім чую голос: прошу заждати, бо ту ще прийдуть пан кандидат на мейора міста. Я думаю: ну, ну, буде що видіти; хліб на столї, ковбаси, пиво, а диму і у фабриці не найде ся тілько. П. кандидат як увійшов то аж захмурив ся, так „їх" закусало в очи. Розуміе ся отворив мітинг і так само балакав і обіцював все що вносили, а що вже плескали — Господи! П. А. лиш усміхав ся — а так іронічно — звичайно капиталїст, властитель двох лomбер ярдів в Вінніпеґ. По скінченю промови і відповідей заспівали „многая літа" п. Arbuthnoto-ви... Але спитати за що? Може що доброго зробив Русинам? Деж там! Я думаю, що то добро п. А. полягало в тім трахтаменті і чотирох чи пятьох кеках пива — а Русини подякували і засьпівали многая літа...

І чи не сором нам Русинам таке робити а щей в вільнім краю, так себе упідляти за той борщ, ковбасу і циґара? До доброго слова нічо не треба бо воно і без пива загріе.

Чи думаете може що ніхто о тім не знае? Таж то розбубнили по цілім містї. Подивіть ся в ранїшне число Free Press з понедїлка 11. грудня, то побачите Англїки сміють ся і балакають: „ґалїшинови дай саседжес і пива а голос твій і т. п." Певно що будуть сміяти ся і на дальше за нарід не мати, лише як так мем поступати. Ми щоб мали з болота, а то ще глубше лїзем. Одна ганьба ще не мине, а друга наступить. З того маемо „повагу" і числять ся з нами другі народи — нема що і казати. Вже нам ся начислено і наказано, е що слухати зі всїх боків а ми зносим: і зносити будем, а запротестувати не маем рациї, против ганьблячої правди. В анґлїка чи там в канадийця „ґалїшин" нич більше лише така жертва з котрою що схоче то і зробить, розуміе ся при помочи „підкупів". Той вкроїть — наш помастить — а ти Русине їдж; а добра як не видівесь так не видиш.

Докиж ми мемо то терпіти, доки муть мас так помітувати. Таж ми якийсь нарід, трийцать міліоновий нарід! Неспускаймо ся на нікого з чужих ніхто нам свічки не засвітить. Проч! з запроданцями руского народу. Проч зі злими засадами, до котрих ми привикли. Проч з релїґійними роздорами, бо не на се пора. Вкорінюймо добро межи собою, а наші серця нехай горять щирою любовію одних до других. Глядім — людий щирих в добробуті народнім і за ними поступаймо бо інакше погибель, а не спускаймо ся на кипенників. Закладаймо читальні, скликуймо збори, прямуймо до самоосьвіти, чи старший чи молодший. Некажіть: нам уже не треба, бо недалеко смерть, але добирайте енерґії і заохочуйте молодших, а що найбільше, дбаймо о наші діти і о школи для них і т. д. Киньмо раз об землю тим „Я" — а подавши брат братови взаімно руки кликнім одноголосно на цїлу Американьску землю: Ми нарід! Числїть ся з нами.

Аполїнарий.

Допись.

З Elm Valley, Man.

Рік, котрий незадовго скінчить ся, був для нас фармерів добрий. Весна була красна, лїто так само, дощу подостатком і на час. Урожай мали ми красний, старші фармери понамолочували по 5—10 тисяч збіжа і більше.

Наші Русини доробились також вже красного маетку; ставлять красні будинки; худоби, коний, кождий мае більше як наші братя у старім краю, хотяй ми не дістали жадної спадщини по батьках, а дорабляли ся самі на чистій преріі, і то дуже з малими грішми, і не так ще давно. Збіжа намолотили ми, по тисячу, півтора, два і висше. Пшениця по 64 цнт. бушель, картофлї 40 цнт., масло 20 цнт., яйця 25 цнт. тузїн.

Сему не мож вірити як ґдекотрі пишуть, що у Канаді дуже зле і зими 7 місяців. Ось і сеї осени орали ми до 21 го Новембра, чи як наші зовуть до Михайла, ажь по 21-ім земля замерзла і зима розпочала ся. Весна розпочинае ся від половини а часом з початком цьвітня, отже зима тримае 5—6 місяців всего. Однак хотяй би і так було, що 7 місяців зими, то мусить кождий признати, що Канада добрий край, если чоловік через 5 місяців потрафать тілько виробити, що може добре жити цілий рік. У другім краю певнеб не мож жити при так короткій праці. Люди, котрим зле веде ся у Канаді, самі собі винні; гроші не повинні розпускати на непотрібні річи, бари не підпирати по готелях, а брати фарми поки ще суть даровані. За ті гроші які забирають по містах бизнесмени, чоловік з часом може стати добрим господарем і перестати „тайзи рахувати", бо буде мати що робити і за що жити дома.

Нас есть богато, що ми цілком задоволені з сего вільного краю канадійского, хотяй зимного, і комарами лїтом переповненого, бо есьмо незалежні, маемо повну свободу. Таким людям великим, як покійний др Олеськів, котрий бажав добра своїм братам, не жалував труду і гроший, і звидів сей край, постарав ся о те, щоб і ми Русини могли іти до сего краю і стати вільними дїтьми Матери-Землї, есьмо вдячні.

Слава Тобі добродію най буде во віки,
Бо в Канаді добре жити будуть рускі діти.

Осафат Дзьобко.

„SVOBODA“
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 309 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

UNION LABEL

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“ черезъ Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ.

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру достанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей достати.

Адресъ:

„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Гр. кат. Конгресъ вôдложеный.

Греко-католицкій Конгресъ, або якъ его опôсля перезвали, Всеобщое Церковно-Народное Собраніе, про котрый стôлько говорили и писали черезъ бôльше якъ 12 мѣсяцѣвъ, въ послѣдной хвили вôдложено на неограниченый часъ.

Причиною вôдложеня Конгресу, якъ довѣдались мы зъ почтовои картки присланои намъ Екзекутивнымъ Комітетомъ минувшои Суботы, є те, що Екз. Комітетови „въ очи кинено, что цѣлое движеніе есть токмо одной части стремленіе, прото должны были мы Конгресъ отсрочити и воззвати народъ, чтобъ онъ судилъ“. Тойже самъ Комітетъ подає въ „А. Р. Вѣстнику“ докладнѣйше причины вôдложеня Конгресу, а именно „дипломатичное запрещеніе“ зô стороны папского Делегата въ Вашингтонѣ. Кромѣ того доносить Екзек. Комітетъ въ тôмъ самôмъ числѣ „А. Р. Вѣстника“, ще ось які факты:

1) Що питсбурскій латиньскій епископъ сказавъ (27 Сентембра) о. А. Дзубаеви предсѣдателеви Екз. Комітету, що повѣдомлявъ папского Делегата про маючій вôдбутись зъѣздъ въ Cleveland, O. и що Делегатъ не лишь на се згодивъ ся, але бажає собѣ такого зъѣзду.

1) Що тойже питсбурскій епископъ сказавъ оо. Дзубаеви, Лавришинови, Голошняйови и Ганулѣ, що папскій Делегатъ не може Конгресу заказати и если не дасть выразного дозволу, то бодай буде мовчати, та що вôнъ самъ (питсбурскій епископъ) позваляє всѣмъ своимъ гр. к. священикамъ ѣхати на Конгресъ.

3) Що папскій Делегатъ вôзвавъ до себе о. Дзубая на день 13-го Грудня и тамъ сказавъ ему и о. Ганулѣ, котрый якъ секретарь бувъ также присутный, що питсбурскій епископъ зовсѣмъ що иншого ему писавъ а не те що ему приписують; що о. Годобай донѣсъ ему, будьтобы о. Ганулья писавъ, що Конгресъ вôдбуде ся „зъ позволеня“ (о. Ганулья писавъ „за вѣдомостію“) папского Делегата; що вôнъ має письменнѣ доказы на те, що намѣреный Конгресъ є лише дѣломъ одной партіи, та що такій Конгресъ може вôдбутись лишь за дозволомъ Риму и пôдъ предсѣдательствомъ Ап. Делегата або Візитатора.

Слѣдуючого дня, пôсля тои авдієнціи оо. Дзубая и Ганулѣ у Апостольского Делегата, тôйже написавъ, якъ вѣдомо вже нашимъ читачамъ, письмо до греко-католицкихъ священикôвъ на руки о. Годобая, въ якôмъ каже, що про зъѣздъ въ Cleveland, нѣ про Конгресъ нѣчого не знавъ и що Конгресъ мусить бути вôдложеный.

Якъ слѣдно зъ наведеныхъ фактôвъ, то конгресову акцію поборювали інтриги и брехнѣ тихъ, котрѣ були ему противнѣ и поспѣхъ та бракъ вôдваги зô стороны тихъ, котрѣ хотѣли, щобы Конгресъ вôдбувъ ся.

На нашу думку на інтриги и брехню такихъ людей якъ візитаторъ, бискупъ и делегатъ, можна було достойно вôдповѣсти лишь енергічнымъ веденемъ почати справы дальше впередъ, а не цофанемъ ся. Та видно, самѣ менаджеры Конгресу не дуже вѣрили въ свои силы, вагались, бо все робилось поспѣшно, безъ належного пôдготовленя, а навить при помочи свого рода терору. Папскій Делегатъ побачивъ се пôдчасъ авдієнціи 13-го Грудня и тому сейчасъ слѣдуючого дня выдавъ письмо заказуюче Конгресъ. Певна рѣчь, що еслибъ бувъ Делегатъ побачивъ у менаджерôвъ Конгресу енергію, смѣлôсть и певнôсть себе — вôнъ бувъ бы не важивъ ся выдавати звѣсного письма, а такъ — совершиша ся. Акція греко-католикôвъ въ справѣ полѣпшеня своихъ церковныхъ справъ, богатша о одно бôльше фяско.

Теперь Екзекутивный Комітетъ вôдкликуєсь до народа. Гарна рѣчь, але те саме повиненъ бувъ Комітетъ зробити и раньше. Повиненъ бувъ дати часъ народови познакомитись докладно зъ цѣлою справою и высказати свою гадку, тимъ часомъ того усего майже не було. Не треба забувати и того, що хто хоче помочи народа, той повиненъ тому народови щось дати, еслижъ не дає нѣчого, то бодай не вôдбирати того, що народъ вже має. Тимчасомъ проектована „Автономія“ якъ разъ мала на цѣли обкроити права народа, а збôльшити права священикôвъ. Правда, „Автономія“ се доперва проектъ, еѣ статуты могуть бути справленѣ, та всежь таки сей проектъ вказує намѣры тихъ, котрѣ его предкладали.

Якій оборотъ возьме цѣла Конгресова акція въ будучности — трудно на разѣ сказати. Певнымъ є однакъ, що бодай одна корысть вийшла зъ неѣ, а се та, що угорскѣ священики пореконались, що мусять мати народъ за собою, если хочуть щось зробити, а щобъ позыскати собѣ народъ, будуть мусѣли зближитись до него, дбати о его просвѣту и т. д. И коли будуть мати за собою народъ, тодѣ жадна акція маюча на цѣли добро загалу, не зможе упасти, бо народъ своею силою подопче усякѣ інтриги и брехнѣ и заступить ся за тихъ, що справдѣ добра ему бажають.

Дорогѣ Братя Краяны!

Уважаю своимъ милымъ обовязкомъ зложити вже теперь усѣмъ Высокоповажанымъ Краянамъ, що надôслали менѣ выповненый Квестіонарь, розôсланый зъ 49 ч. „Свободы“ — щиру подяку, — а заразомъ прошу усѣхъ тыхъ, що ще не прислали, щобы не вôдтягались, а якъ найскорше отриманѣ Квестіонарѣ выповнили и менѣ ихъ надôслали. Рôвножь прошу усѣхъ, щобы надсилали менѣ, о скôлько кому буде можливо, фотоґрафіи нашихъ людей (мужчинъ и женщинъ) въ робочихъ и святочныхъ строяхъ, фотоґрафіи домôвъ и сторôвъ, що суть власностію нашихъ еміґрантôвъ, фотоґрафіи фармъ и т. д. а въ конци и фотоґрафіи фабрикъ, де нашѣ люде працюють. Се конечно потрѣбне до вѣрного зъображеня житя и вôдносинъ нашихъ еміґрантôвъ въ Америцѣ.

Сподѣю ся, що кождый Патріотъ-Русинъ и Русинка зрозумѣє вагу моеи студіи що до вôдносинъ нашои еміґраціи въ Америцѣ и не вôдмовить моѣй прозьбѣ.

Имена усѣхъ тыхъ Патріотôвъ, що надôшлють менѣ выготовленый Квестіонарь и фотоґрафіи, будуть опôсля зъ подякою оголошенѣ въ рускихъ ґазетахъ.

Юліянъ Бачиньскій,
Box 2, Northampton, Pa.

Що грозитъ неюнійнымъ майнерамъ?

Не всѣ майнеры занятѣ при твердôмъ и мягкôмъ углю розумѣють вагу наближаючои ся хвилѣ. Въ Цвѣтню слѣдуючого року кôнчать ся майже всѣ угоды, якѣ майнеры мають зъ компаністами. Тамъ де копають мягке угле угоды тѣ истнували за кôлька послѣдныхъ лѣтъ. Звычайно, урядники юнійнѣ сходились зъ компаністами що року и вôдновляли тѣ угоды. Въ околици твердого угля компаністы були змушенѣ силою публичнои опініи згодити ся на мировый судъ страйковои комісіи и зробити 3 лѣтну згоду. Они згодились на се противъ своеи волѣ и еслибъ могли обôйтись безъ заключеня новои згоды то булибъ дуже радѣ.

Въ околици мягкого угля робота, за послѣднѣ часы, не ишла дуже добре. Въ такихъ обставинахъ компаністы звычайно старають ся обнижити робôтникамъ платню. Ось де грозить небеспеченьство.

Обовязкомъ юніи є недопускати до обниженя заробôтнои платы, а противно старатись о еѣ пôднесене, такъ щобы плата вôдповѣдала тяжкôй працѣ робôтникôвъ и небеспеченьствамъ, якѣ тіижь мусять стрѣчати на кождôмъ кроцѣ. Єсли платня є обнижена, то на сѣмъ тратить юнія. Єслибъ властителѣ копаленъ твердого угля змусили майнерôвъ робити за менчу платню, то се булобъ дуже тяжкимъ ударомъ для юніи. Сила юніи, якъ мы се вже неразъ говорили, лежить въ числѣ еѣ членôвъ й въ еѣ проводирахъ. Юнія майнерска має доброго и загально звѣсного проводира, Ивана Мичела. Щожь до числа членôвъ юніи, то треба сказати ось що. Бôльшôсть майнерôвъ є въ серци за юнією, бо знає, що юнія выборола для нихъ коротшій день робучій, высшу плату и лѣпшѣ услôвя працѣ — рѣчи, якихъ они безъ юніи булибъ нѣколи не осягнули. Однакъ, на жаль, треба сказати, що многѣ майнеры дôставши усѣ тѣ полекшѣ покинули юнію и хотяй користають зъ еѣ добродѣйствъ, то однакъ не платять своихъ вкладокъ нѣ не ходять на юнійнѣ мітинги. Таке поступоване не дасть нѣякъ оправдатись. Се є зрада робôтничои справы. Майнеръ що такъ робить подôбный до жовнѣра, що користаючи зъ побѣды своеѣ арміи, покидає еѣ и не помагає еѣ нѣ маширователи нѣ дальше боротись. Се такій поступокъ, якого не повиненъ допускатись жаденъ чоловѣкъ, що має хоч трохи почутя своеи гôдности и встыду. Такихъ людей не повинно бъ бути и мѣжь майнерами. Бо если не хотять належати и платити до юніи, то чому не вôдкинуть заразомъ и здобуткôвъ юніи, якъ вôсѣмъ годинный день робучій и высша платня, але користають ся ними? Того вымагалабы справедливôсть.

Та — ба, они не дивлять ся на справедливôсть, але на те що имъ выгôдно. Они беруть всьо що дає юнія не даючи еѣ взамѣнъ нѣчого. Се ганьба. На жаль є такѣ люде и мѣжь нашими краянами, хоч нечисленнѣ, але є. Такѣ люде не заслугують доброго слова вôдъ своихъ товаришѣвъ робôтникôвъ, бо еслибъ всѣ поступали такъ якъ они, то певно днесь майнеры булибъ майже невôльниками компаністôвъ якъ се було недавно.

А тѣ часы хоч минули, ще не пропали зовсѣмъ — они могуть назадъ вернутись й певно вернуть, сли неюнійнѣ робôтники будуть дальше тримати ся свого розуму и вмѣсто пôдтримувати юнію будуть заховуватись сли не ворожо, то бодай обоятно взглядомъ неѣ.

Бракъ грошей и „конституція“.

Остатными часами въ Росіи, якъ зъясувало ся, истнували рôвночасно два уряды. Оденъ урядъ офіціяльный — це Вітте и его кабінетъ міністрôвъ, а другій урядъ тайный (инакше называє ся „придворня камариля“) — це великѣ князѣ и великѣ паны. Заданемъ уряду офіціяльного було дурити народъ и чужоземнѣ державы, у котрыхъ Росія хотѣла позичити грошей. Для цього царемъ бувъ выданый маніфестъ про заведене конституціи въ Росіи, и на чолѣ уряду бувъ поставленый вѣдомый цѣлому свѣтови Вітте. Такимъ чиномъ, зъ одной стороны, народъ, доставши де-яку волю, мусѣвъ на де-якій часъ заспокоити ся, а зъ другои, Нѣмцѣ, Французы та Американцѣ, побачивши, що въ Росіи наставъ спокôй и має бути заведеный конституційный ладъ, себъ-то такій ладъ, при котрôмъ державнѣ грошѣ не будуть розкрадати ся братами, вуйками та племенниками царя, бо надъ державными грôшми бувъ бы контроль, — радо позичилибъ Росіи грошей тимъ бôльшь, що за высокій процентъ. Бо въ боротьбѣ царя проти свого народу, якъ и въ вôйнѣ зъ Японцями, найслабшою стороною царя являєть ся бракъ грошей. Злодѣйскою політикою самодержавія народъ бувъ доведеный до жебрацтва и взагалѣ увесь край сплюндрованый. Природнѣ богацтва краю не могли бути выкорыстанѣ, бо не було ладу въ державѣ. А якъ подекуды и выкорыстовували ся, то чужоземцями (переважно Нѣмцями та Бельґійцями), и грошѣ тѣ ишли за кордонъ.

Вôйна зъ Японцями вытягла остатнього цента зъ державнои касы, а сильнѣ заворушеня, котрѣ нарештѣ перейшли въ революцію, позбавили урядъ усякого кредиту за кордономъ. А грошей до-зарѣзу треба. Треба платити цѣлому мілійонови державныхъ урядникôвъ; треба удержувати вôйско и богато другихъ звычайныхъ державныхъ выдаткôвъ, а крôмъ усього того, треба поповняти державну касу, въ котрôй великѣ князѣ (царска рôдня) газдують, якъ у себе въ кешенѣ; треба удержувати такъ велике число поліціи, що еѣ выстарчило-бъ на цѣлый свѣтъ; треба наймати чорносотенцѣвъ*), и богато другихъ выдаткôвъ, котрѣ можливѣ суть тôлько въ такôй державѣ, якъ Росія, де урядъ веде боротьбу проти свого народу, а не стоить на его чолѣ, якъ то мусить бути.

Отже щобъ позичити у Американцѣвъ грошей, треба було имъ показати, що „бизнесъ“ царя „all right“, бо инакше „Єнкі“ грошей не дасть. Для того и була выдумана „конституція“. Тайный же чорный урядъ мусѣвъ пильнувати, щобъ народъ дѣйсно не здумавъ корыстати ся волею зôбрань, страйкôвъ и другими „великими милостями царя“. Длятого чорный урядъ заготовивъ „чорнѣ сотнѣ“ и розплянувавъ, де мають бути такъ званѣ „жидôвскѣ погромы“. Але народъ зовсѣмъ не думавъ о тôмъ, що конституція потрѣбна цареви, а не народови, також далеко бувъ вôдъ думки, щобы не корыстати ся тыми свободами, якѣ вôнъ здобувъ собѣ своею кровію, и скрôзь по всѣмъ обшарѣ Росіи народъ пôднявъ голову и заворушивъ ся. Цього святкуваня народомъ своеи побѣды надъ царемъ не мôгъ вытримати чорный урядъ, у котрого ажь руки свербѣли пролити ще народну кровь. Поки Вітте вѣвъ зъ американьскими та французкими капіталістами переговоры про позичку грошей, чорный урядъ не всидѣвъ и пустивъ въ дѣло свои чорнѣ сотнѣ та козацкѣ нагаѣ. Знову уся Росія залила ся кровію, и Американцѣ замкнули передъ носомъ царя свои „кейзы“, бо побачили, яка въ Росіи конституція. Тогдѣ мѣжь чорнымъ урядомъ та Віттымъ пôдняла ся суперечка, хто виноватъ въ тôмъ, що позичка грошей не удали ся. Вітте обвинувачувавъ великихъ князѣвъ, Трепова та Игнатева, а тѣ Віттого, що нѣбы то Вітте за богато давъ волѣ народови, и що ту волю треба вôдобрати. Якъ не силувавъ ся Вітте знову завести въ краю спокôй, то ему не удало ся. Чорный урядъ лютый на те, що и позичка грошей не удала ся и народъ деякою свободою корыстаєть ся, чинивъ рôжнѣ звѣрства надъ народомъ и тымъ ще бôльше дражнивъ и безъ того доведеный до роспуки народъ и псувавъ Віттому усю его хитру справу. Въ рештѣ рештъ, и самъ Вітте, бачучи, що ошукати народъ не удаєть ся, що на-

*) „Чорными сотнями“ въ Росіи называють ся юрбы рôжнои сволоты (злодѣѣвъ, пяницъ и т. п.), котрѣ поліція наймає, напоює горѣвкою и зъ ихъ запомогою урядже мордуване на улицяхъ страйкарôвъ и демонстрантôвъ. Такій способъ мордуваня людей має ту перевагу передъ звычайнымъ розстрѣлюванемъ жовнѣрами та козаками, що це выглядає такъ, нѣбы то самъ народъ бє ворогôвъ царя. Въ цѣй роботѣ чорносотенцѣвъ богато помагають поліціи попы.

рôдъ не вѣритъ урядови нѣ на цента, скиливъ ся на сторону чорного уряду и объявивъ рѣшучу войну вызвольничому революцiйному рухови. Въ цѣй справѣ цѣкаво, якъ царь, вôдповѣдно тому, хто бравъ перевагу, чи Вітте, чи „придворня камариля“, стрибавъ то въ ту, то въ другу сторону: то выдасть указъ про знесене цензуры, то почне знову заводити станъ облоги по цѣлымъ окраинамъ; то прийме на авдiєнцiю депутатôвъ вôдъ громадянъ и наобѣцяе имъ, чого тôлько хочеть, то оголосить особисту подяку козакамъ за те, що катували страйкарôвъ. Въ рештѣ решть, якъ Вітте сполучивъ ся зъ „камарилею“, царь также переставъ стрибати и зайнявъ певну, звычайно, ворожу народови позицiю. Все те привело до новои сучасной великои битвы народу проти свого уряду.

Революцiя въ Росiи.

Въ Росiи знову почалась лютенька битва народу зъ урядомъ. Выбухъ знову великiй загальный страйкъ. Той страйкъ мавъ бути въ сѣчнѣ будучого року пôдчасъ скликаня „Нацiонального зôбраня“, але само жите выкликало его раньше: забракло у народа терпѣня зносити довше злодѣйства уряду. Велика то битва и що-день вона все бôльшь розгораеть ся. Вôдъ царскихъ куль щоденно гинуть на улицяхъ цѣлыми сотнями робôтники, жѣнки и малй дѣти.

На разѣ невѣдомо докладно, о скôлько успѣшно йде боротьба народу зъ царатомъ и не можна судити, чи удасть ся цареви и на цей разъ затопити выбухъ народнього гнѣву и обуреня въ народной крови, чи прийдесь ему выдавати новый манiфестъ зъ „великими милостями“. У всякôмъ разѣ, революцiя на цѣмъ не скôнчить ся. Народъ, разъ поветавши, буде боротись за волю доти, доки не завоює еѣ собѣ.

Якъ власне стоить справа, не можна на разѣ розôбрати ся въ тôмъ хаосѣ революцiйныхъ подѣй, якй теперь вôдограють ся въ Росiи. Окремй жь вѣсти про подѣѣ остатныхъ часôвъ слѣдуючй:

19-го грудня представники робôтничихъ органiзацiй призначили почати загальный страйкъ въ четверъ 21-го пополудни, и выпустили манiфестъ, въ котрôмъ обяснюють причины страйку, а власне: урядъ не хоче вôдректись вôдъ своеи здрадницкои вôдносно народу политики и цѣлымъ рядомъ злочинôвъ выкликуеть народъ на нову битву. Арештовали представникôвъ селяньского конгресу и проводирôвъ робôтничихъ органiзацiй, перестежують поступовй часописи, по цѣлыхъ провинцiяхъ заводять станъ облоги и взагалѣ топчуть ногами усякй людскй права. Далѣ въ манiфестѣ говорать ся: „Урядъ самъ выкликуе и пôдтримуе революцiйный рухъ. Довше истноване такого уряду есть великою небезпекою для краю, бо принесе зъ собою несчисленй нещастя и потоки крови“.

На другiй же день зъ рôжныхъ мѣстъ Росiи почали приходити вѣсти про страйки, демонстрацiи и бiйки зъ вôйскомъ. Взагалѣ страйкъ принявъ розмѣры далеко бôльшй, нѣжь усѣ попереднй страйки. Страйкъ желѣзниць зупинивъ комунiкацiю. Ходять тôлько тягаровй потяги зъ хлѣбомъ призначенымъ въ тй провинцiи, де повставъ голодъ.

Въ Москвѣ 21-го грудня пополудни зъупинила ся усяка робота. Державнй урядники, робôтники фабрикъ, друкарѣ — усѣ застрайкували. Тôлько водопроводъ, газопроводъ та шпиталѣ не страйкують, бо такъ ухваливъ страйковый комiтетъ. Робôтники желѣзниць добре озброенй.

Въ Петербурзѣ загальный страйкъ также зупинивъ усякiй житевый рухъ. Телеграфна и телефонна комунiкацiя зъ Москвою перервана. Метою страйкарѣвъ есть вôдтяти Петербургъ вôдъ усього свѣту. Страйковый комiтетъ вымагае вôдъ уряду: скликаня установчого зôбраня на пôдставѣ загального выборчого права, увôльненя зъ вязниць усѣхъ арештованыхъ за удѣлъ въ вызвольничôмъ руху, землѣ для селянъ, волѣ для народу и т. д. и призначивъ урядови пятидневный срокъ, пôсля котрого почнеть ся оружне повстане.

23-го въ Москвѣ почались бiйки зъ вôйскомъ. Вôйско оточило дôмъ, де вôдбувало ся зôбране робôтникôвъ, и коли зôбравшй ся не хотѣли пôддати ся, то въ будинокъ почали стрѣляти зъ гарматъ и примусили пôддати ся. На улицяхъ були побудованй барикады, на котрыхъ вôдбули ся горячй бiйки зъ вôйскомъ; страйкарѣ мають досить бомбъ и черезъ те вôйско уникае рукопашныхъ битвъ, а вживають гарматъ и скорострѣльныхъ машинъ. Убито було бôльше 400 робôтникôвъ и кôльканайцять жовнѣрôвъ. Будынокъ полiцiйнои префектуры зруйновали бомбою.

Въ Петербурзѣ полiцiя арештуе проводирѣвъ страйку, де тôлько може кого злапати. Усѣ друкарнѣ страйкують, зъ выемкомъ поступовыхъ часописей.

Въ провинцiяхъ Остзейского краю (пôвнôчно-захôдна Росiя) повстане ширить ся, и почалась справжня вôйна. До Латишѣвъ пристали и Есты, котрй також уявляють собою пôдлеглу клясу и пригноблену нацiю. Повстане направлено однаково, якъ проти Нѣмцѣвъ-панôвъ, такъ и проти росiйского уряду. Скрôзь идуть битвы зъ вôйскомъ. Бѣля мѣста Трошанця селяне-повстанцѣ заманили сотню козакôвъ въ засаду, напали на нихъ и перебили всѣхъ до одного. Мѣсто Тукумъ, котре захопили повстанцѣ, обстрѣлювала артилерiя. Урядъ не мае вôйска, щобъ послати туда.

Чужоземнй консулѣ сповѣстили усѣхъ своихъ громадянъ, щобы вони втѣкали зъ Рiги, поки ще рѣчка Двина, на котрôй стоить мѣсто, не замерзла. До Рiги приѣхало багато кораблѣвъ и забирають утѣкачѣвъ. Про те, що дѣесь въ селахъ, докладныхъ вѣстей нема, бо усѣ телеграфнй дроты повстанцѣ поперетинали. Паны, котрй утекли звôдтамъ, розказують, що тамъ повстанцѣ панують.

На Кавказѣ повстали Вôрмены. Свôй край вони оголосили республикою. Мѣжь Вôрменами та Татарами почалась рѣзня. Вôрмены въ бôльшости и добре зъорганiзованй и теперь вони мстять Татарамъ за ту рѣзню, котру Татары вчинили надъ Вôрменами зъ помôчю вôйска та полiцiи. Вôйско, котрого теперь замало, щобъ пригнѣтити повстане Вôрменôвъ, стало на ихъ сторону, якъ колись стояло на сторонѣ Татарôвъ. Козаки рабують татарськй майна. Въ оденъ день були вырѣзанй 300 татарскихъ родинъ. Турецкiй султанъ пôславъ свои кораблѣ до схôдныхъ берегôвъ Чорного моря, щобы забрати Татарôвъ, котрй цѣлыми тысячами тѣкають зъ Кавказу въ Турцiю.

Зъ Харкова приходять вѣсти, що тамъ частина вôйска вôдкрыто перейшла на сторону повстанцѣвъ, а друга частина вôдмовила ся выступити проти нихъ. Все мѣсто въ рукахъ повстанцѣвъ. Робôтники зорганiзували мѣйску мiлiцiю, котра патрулюе мѣсто и пôдтримуе такiй порядокъ, якого въ Харковѣ не було за увесь часъ самодержавного режиму. Злодѣѣвъ, котрй корыстаючись заворушенями и покровительствомъ полiцiи розвинули сильну дѣяльнôсть и майже цѣлкомъ унеможливили жите людей въ мѣстѣ, мiлiцiя тяжко карае. Мѣсто оголошено республикою.

Въ Севастополѣ ще и доси не улягли ся заворушеня матрозôвъ. Зъ нихъ 1600 посадженй на окремый пароплавъ, котрый стоить посередъ севастопольскои гаваны, на виду у всѣхъ береговыхъ батерiй.

Въ Курскому загальный страйкъ повный. Страйкарѣ выбрали „провiзоричный“ урядъ и ухвалили страйкувати, ажь доки не буде скликане „Установче зôбране“.

Вѣсти, якй приходять зъ усѣхъ великихъ мѣстъ, майже всѣ однаковй: загальный страйкъ, готують ся до повстаня, органiзують „боевй дружины“, запасають ся зброею, вôдкрыто складъ бомбъ и динамiту, вôйско вôдмовляе ся стрѣляти, була бiйка зъ вôйскомъ, полiцiя органiзуе чорносотенцѣвъ, попы въ церквахъ нацьковують темный народъ на страйкарôвъ и iнтелiгентовъ и тому подôбнй. Зъ багатьохъ мѣстъ и мѣсцевостей, завдяки страйку почтарѣвъ и телеграфистôвъ, нема жадныхъ вѣстей.

Въ Москвѣ кровь леть ся рѣкою.

Остатными часами надôйшли вѣсти, що въ Москвѣ вже четвертый день кипить страшна битва мѣжь народомъ та вôйскомъ. До понедѣлка рано, 25 грудня, було уже убито 5 тысячь робôтникôвъ и 14 тысячь ранено. Третый день не рѣшивъ битвы, и въ понедѣлокъ кровь знову полила ся потоками. По всѣхъ частинахъ мѣста чути було тôлько сальвы, гуркôтъ гарматъ та трѣскотню скорострѣльныхъ машинъ. Жовнѣры та козаки, напоенй горѣвкою до скотиннячого стану, стрѣляли всякого, кого тôлько бачили на вулицѣ неунiформованого. Царскй кулѣ косили людей, якъ траву. Революцiонеры понесли страшнй потерѣ: тысячѣ ихъ скôнчило свое жите на барикадахъ; вони не просили пощады, а, бачучи геройску смерть своихъ товаришѣвъ, били ся, доки не падали.

Особливо горячй бiйки вôдбули ся на Тверскôй вулицѣ, головнôй вулицѣ мѣста, де були побудованй барикады, за котрыми бороли ся страйкарѣ. Цѣ барикады генералъ Дубасовъ звелѣвъ зъ початку розстрѣлювати зъ гарматъ, а потôмъ штурмувати. Дванайцять разъ жовнѣры кидали ся на штурмъ, поки не взяли ихъ. При оборонѣ барикадъ революцiонеры проявили незвычайне мужество. Уже трупы горою лежали бѣля барикадъ, але мѣсце побитыхъ заступали все новй и новй борцѣ, и здавалось число ихъ не зменьшалось. Кулѣ кругомъ сыпались у всѣхъ напрямахъ, якъ дощь. Страйкарѣ бились, коли забракло зброѣ, чимъ попало. Въ битвахъ брали удѣлъ навѣть жѣнки, котрй кидали зъ вôконъ бомбы въ юрбы пяныхъ козакôвъ.

Трупы усѣяли усѣ улицѣ мѣста, часомъ валяють ся вони цѣлыми купами. Перестрашену мешканцѣ поховали ся по льохахъ та пивницяхъ, бо стрѣлы зъ гарматъ пробивають камяннй стѣны. Въ мѣстѣ бракъ припасôвъ до ѣдженя, крôмъ революцiонерôвъ-страйкарôвъ нѣхто не наважуеть ся показувати ся на вулицю, и многй терплять сильну нужду и голодъ.

Усѣ донесеня про цѣ кровавй подѣѣ пôдкреслюють незвычайне мужество и завзятôсть, зъ якими революцiонеры бють ся проти жовнѣрôвъ, полiцаѣвъ та козакôвъ, взагалѣ, представникôвъ царя.

Ненависть до катôвъ-гнобителѣвъ народу, щира любовь до свободы, вѣра въ правоту и святôсть народнои боротьбы за волю роблять усякого звычайного робôтника-страйкаря героемъ-революцiонеромъ.

Збирайте грошѣ на Рускiй Нар. Фондъ.

Кошты мiлiтаризму.

Вôйна е нѣчо иншого якъ лишь масове мордоване людей.

Живемо въ „христiяньскôмъ, цивилизованôмъ“ свѣтѣ, а однакъ, дивне диво, ся варварска, дика практика воювати другихъ, мордувати „нашихъ ближныхъ“ не перевелась еще, але противно треває и дальше. Що бôльше, дикй народы воювали палками, стрѣлами, списами и тому въ вôйнахъ гинуло ихъ не много — цивилизованй жь народы довели штуку мордованя своихъ ближныхъ до досконалости, такъ що могуть дуже легко мордувати тысячѣ, ба навѣть сотки тысячь своихъ противникôвъ. Крôмѣ сего народъ, що не вмѣе сеи штуки мордованя другихъ, звесь нынѣ варварскимъ, а народъ присвоившiй собѣ сю штуку — цивилизованымъ. Хинцѣвъ, що живуть переважно зъ рôльництва и не вмѣють мордувати другихъ, але котрыхъ все другй мордують — вважають все ще людьми що найменче малоосвѣчеными; Японцѣ помимо своеи конституцiи, школъ и пр. були до недавна ще мало знанй загалови и вважались также малоосвѣчеными, вôдъ колижь побили Москалѣвъ, доказали, що вмѣють не абы якъ мордувати людей — свѣтъ христiяньскiй не може надивуватись ихъ поступови въ цивилизацiи.

Колись нашй потомки читаючи исторiю будуть дивувати ся нашôй безличности зъ якою мы звали себе цивилизоваными, вважали убiйство приватне, одного чоловѣка другимъ — злочиномъ, ба навить карали его смертiю, а рôвночасно обожали масове убiйство, вôйну, оспѣвували героѣвъ, ставили имъ памятники, та несли Молохови въ жертву не лишь цвѣтъ нашихъ суспôльностей, але и величезнй сумы гроша, якй ужитй въ иншiй спосôбъ моглибъ облегчити нужду и спасти мiлiоны людскихъ истотъ.

Нынѣшна штука вôйованя розвинулась найбôльше въ протягу послѣднихъ 40 лѣтъ. Въ протягу сего недовгого часу выдатки вôсьмохъ найбôльшихъ державъ на удержане и уоружене сухопутныхъ армiй въ часѣ мира подвоились а выдатки на военнй кораблѣ и морске вôйско потроились. Сумы выдаванй на цѣли мiлiтаризму трудно собѣ навѣть уявити. Въ протязѣ послѣднихъ 40 лѣтъ выдано на армiи и вôйны нѣ менче нѣ бôльше лишь 70 тысячь мiлiонôвъ долярôвъ (70.000.000.000.00). Якъ великою е ся сума можемо собѣ представити зъ того, що она шесть разъ бôльша вôдъ всѣхъ грошей паперовыхъ, золотыхъ, срѣбныхъ и другихъ, якй суть на свѣтѣ.

Але на тôмъ не конець. Новожитнй цивилизованй державы зброять ся все дальше и дальше. Єсли ихъ выдатки на вôйну остануть въ будучности такй самй якъ за минулыхъ 5 лѣтъ, то Сполученй Державы, Англiя, Францiя, Нѣмеччина, Росiя, Австрiя, Италiя и Японъ выдадуть на вôйну въ часѣ миру черезъ кождыхъ 5 лѣтъ 100 бiлiонôвъ долярôвъ, себъ то суму рôвну всему богатству Америки не вынимаючи нѣ еѣ земель, нѣ нѣчого другого.

ВИКАЗ ЖЕРТВ на „Народний Фонд“ в Америцї.

1. New York. На хрестинах у Івана і Ксеньки Притули зібрав честний руский патріот Яків Лошків жертву $5.55. Імена жертвовавших суть слідуючі: по 1.00 офірували: Анна Штефура, Марія Левицка, Михайло Маларчук; по 50 ц.: Марія Мельник, Параска Місько, Абрамкова; по 25 ц. Яків Лошків, Анна Каськів, Ксенька Притула, Іван Марків; 5 цнт. П. Михальчук. — Многа літа народженій дівчинці, родичам, гостям і колекторови! Дай Боже, аби кожді крестини в Ню Йорку обходили наші Русини так красно і честно як тут описані.

2. Ansonia, Conn. На хрестинах у Яцка Качмара зібрав Іван Нецьо $2.15. На сю жертву зложили: по 25 цт.: Яцко Качмар і А. Млинар а решту $1.65 честні куми і гості. — Многа літа народженому, родичам, гостям і колекторови.

Слава Русинам, що при забаві і веселости не забувають положити жертву для добра Матери Руси.

о. Іван Велигорский, секретар.
Box 375, Olyphant, Pa.

Інтелігентный редакторъ „Правды“.

Редакторъ „Правды“ знову мимоволѣ пробрехавъ ся. Пише въ своѣй „казетѣ“, що въ мѣстѣ Рига (въ Росiи) бунтують ся Литвины. Колижь бѣля Риги Литвинôвъ и близько нема, а бунтують ся тамъ Латишѣ, котрй не мають жадного „бизнесу“ зъ Литвинами. А „Ливонiю“ вôнъ называе „Литвою“.

П. редакторе! Вашъ „бизнесъ“ писати байки Крылова та лаяти ся. Це вы, особливо лаяти ся, знаете добре. Колижь вамъ того матерiялу не выстарчае, а васъ чѣпае охота писати що-небудь зъ росiйскои лiтературы, або взагалѣ про Росiю, то купѣть собѣ „Исторiю русской литературы“ Незеленова та „Географiю Российской имперiи“ Смирнова та перечитайте уважненько, то, може, вы тогда не будете писати такихъ дурниць, якъ вы теперь пишете то про Л. Н. Толстого, то про свящ. Петрова, то про Литвинôвъ и не будете морочити вашихъ читачѣвъ, бо декотрй зъ нихъ, напевно, бачили въ Ню Йорку и Литвинôвъ и Латишѣвъ и знають, що се двѣ вôдрубнй хоч близькй собѣ нацiи.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1904—1906

Головный председатель } КОНСТ. КИРЧОВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.

Головный секретарь } С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касіеръ } АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Місто-председатель.........С. Митренко OLYPHANT, PA.

Заст. секретаря........Иос. Кульчицкій BALTIMORE, Md.

Заст. касіера............А. Янковичъ MC ADOO, PA.

Радні:

А. Валевскій..............St. Louis, Mo.
А. Семаницкій..............Trauger, Pa.
К. Кобанъ..............Olyphant, Pa.
Ал. Сорока..............Plymouth, Pa.
Иванъ Парилякъ........Terryville, Conn.
Ив. Сенько..............Jessup, Pa.

Ихъ заступники:

Ив. Посипанко..............Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій..............Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій............Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій........McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачь..............Mt. Carmel, Pa.

Головный организаторъ:

о. Н. Подгорецкій Box 543, South Fork, Pa

Вступайте до Союза!

„Союзъ“ — одинока руско народна організація въ Америцѣ.

Принимае членовъ **вôдъ 1 року до 45 лѣтъ жития.**

Вступне после лѣтъ.

Мѣсячне вôдъ 25 до 70 центôвъ на мѣсяць.

СОЮЗЪ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $600.00,
Посмертне за жѣнку $300.00,
Посмертне за дѣти вôдъ 15.00 до $300.00.

Въ разѣ утраты: а) обохъ очей, ногъ або рукъ $600.00,
б) однои руки або ноги $200.00,
в) одного ока $100.00,

Єли отецъ родины въ шпитали божевôльныхъ, Союзъ платить що року родинѣ $100.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатися також до братства, яке належить до Союза.

Важне для П. П. Секретарѣвъ Р. Н. Союза.

Повѣдомляю разъ на все, що всѣ грошѣ належачѣ до касы Р. Н. Союза посылае ся такъ: на money-order-ахъ або чекахъ выписуе ся имя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше такъ выписаный money-order або чекъ не посылае ся до Голов. Касіера, але вразъ зъ выказами до Голов. Секретара. Головный секретарь опосля вôдсылае ихъ до Голов. Касіера.

С. Ядловскій, Голов. Секретарь.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

ЮРІЙ ДОБРЯНЬСКІЙ, членъ Р. Н. Союза, вôд. 53 Pittsburg, Pa., упокоивъ ся 5-го Децембра с. р. Небôщикъ походивъ зъ Галичины, села Луковъ, пов. Сянокъ.

Вѣчная память!

Ч. 691. КВІТЪ $600.00

на шѣстьсотъ доларôвъ, котрû я пôдписаный отримавъ яко посмертну запомогу по бл. п. Єленѣ Семберъ въ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Ansonia, Conn., Oct. 26, 1905.

о. Александеръ Улицкій, кортомъ установленый адміністраторъ по бл. пам. Єленѣ Семберъ.

Свѣдки { К. Ґеричь, Якимъ Рогачь,

Григорій Сивій, председат., М. Майхричь, секетарь.

Рухъ въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

ПОВѢДОМЛЮЄ СЯ

всѣхъ членôвъ Братства Св. Апостолôвъ Петра и Павла въ Ансоніи, Конн., що Рôчный Мітингъ вôдбуде ся въ Недѣлю 31. Децембра о 4. год. пополудни. Запрашаемъ всѣхъ членôвъ, щобы численно явились. Взывае ся членôвъ, котрû довгують, щобы довгъ выплатили, бо черезъ свою недбалôсть можуть стратити права членьскû до Братства и Р. Н. Союза.

Єще разъ запрашаемъ всѣхъ Братôвъ мѣсцевыхъ, щобы кождый явивъ ся на той мітингъ. Членъ замешкалый въ Ansonia, Derby, Shelton и Seymour, єли не явить ся на той мітингъ, заплатить кары 1 долара. Членъ, котрого довгъ перевысшае суму $1.50 тратить право до запомоги тыжневои и посмертного. Выровнайте все, що хто довженъ, щобы можна было вôддати все въ порядку новому урядови, котрый буде выбраный на тôмъ мітингу на р. 1906. Мітингъ вôдбуде ся въ церковной Гали въ Ансоніи, Конн. Всякû листы и посылки грошевû до Братства просимо посылати до секретара на адресу:

John A. Cicilo,
Box 432, Ansonia, Conn.

РÔЧНЫЙ МІТИНГЪ

братства св. АА. Петра и Павла въ Leetsdale, Pa., вôдд. Союза 110, вôдбуде ся дня 31 Децембра 1905. На той мітингъ мае явити ся кождый членъ братства. На мітингу буде читати ся касове справоздане за минулый рôкъ, буде выбирати ся новый урядъ братства и будуть принимати ся члены безъ вступного. Мітингъ почне ся о год. 1-ôй пополудни. Хто не явить ся на той мітингъ въ означенôмъ часѣ, заплатить кару 1 долара, а урядникъ два. Напоминаемо всѣхъ Русинôвъ, котрû не належать еще до Союза и жадного братства, прийдѣть до насъ а мы васъ радо приймемо безъ вступного. Горнѣть ся братя поки маєте часъ, бо нѣхто не знае годины своеи смерти.

Урядъ братскій:
Ив. Тигочь, председатель,
П. Смôльницкій, касіеръ,
Павло Середницкій, секр.

БРАТСТВО

св. пророка Иліи въ Mahanoy Plane, Pa., вôдд. Союза 28, буде принимати новыхъ членôвъ въ мѣсяцахъ Януару и Февруару 1906 безъ вступного.

Ст. Гричишинъ, секретарь.

БРАТСТВО

св. АА. Петра и Павла въ Glen Lyon, Pa., вôддѣлъ Р. Н. Союза 27, буде принимати въ мѣсяцю Януару и Февруару 1906 новыхъ членôвъ за половину вступного.

Микита Сѣйчакъ, председ.,
Лешко Фринцко, секретарь,
Данько Ґарбера, касіеръ.

ПОВѢДОМЛЯЄМЪ

членôвъ бр. св. П. и П. въ Плимавтъ, Па. вôддѣлъ „Союза“ 46, щобы кождый членъ выровнавъ свои довги на рочнôмъ мітингу якій вôдбуде ся сего мѣсяця, щобы старû урядники могли новымъ урядникамъ все въ порядку вôддати.

За Урядъ братскій
Андрѣй Банюкъ, пред.,
Стефанъ Гринякъ, секр.

БРАТСТВО

свят. Архан. Михаила въ Beaver Meadows, Pa., вôддѣлъ Союза 95, буде отримувати рôчный мітингъ дня 30-го Децембра, 1905, о 3-ôй годинѣ пополудни. На той мітингъ мае явити ся кождый членъ братства, а хто не явить ся, заплатить 25 центôвъ кары а урядникъ 50. Буде прочитаный рôчный доходъ и розходъ и будемо выбирати новый урядъ. Такожь будемо выбирати мѣсячне, котре припадае на 7-го Януара 1906 и принимати новыхъ членôвъ. Тому спѣшѣть всѣ до насъ хто ще не належить до братства и забеспечѣть себе и свои родины.

Прислопскій Акимъ, предс.,
Савка Андрѣй, секретарь,
Яцканичь Василь, касіеръ.

ВЪ БРАТСТВѢ

св. Мих. вôд. 41 Р. Н. С., въ Westmoreland, Pa. слѣдуючû лица зостали выбранными урядниками на 1906 рôкъ: Председатель, Петро Валевскій (Маноръ, Па.); секретарь, Теодоръ Глива (Маноръ Па., Box 265); касіеръ, Василь Савайда; заступникъ председателя, Андрѣй Глива (Маноръ, Па., Box 265); заступн. секретаря, Стефанъ Шемчишакъ, заст. касіера, Антôнъ Крукерекъ; надзорця хорыхъ, Иванъ Дзибанъ; записникъ, Иванъ Спôльникъ.

ПОВѢДОМЛЕНЄ.

1) Члены братства св. О. Николая въ Pittsburg, Pa. мають явити ся на мітингъ въ другу Недѣлю по першôмъ, Януара 1906 року о 2½ годинѣ пополудни.

2. Кождый членъ повиненъ принести зъ собою, або прислати черезъ почту, вѣдомости: де вôнъ робить и якъ называе ся та компанія. Хто не знае писати, най прийде и самъ скаже.

3. Коли задалеко прийти на мітингъ, най пише а также членьскû взносы присилае на адресу: Rev. N. Stefanovich, S. S. Carson str., 619, Pittsburg, Pa.

4. Опекуны хорыхъ за 1905 рôкъ мають принести на мітингъ книжки и вôддати председателеви.

Голов. председ., Н. Стефановичь,
председатель, Н. Войтовичь,
касіеръ, Иванъ Крейничинъ.

БРАТСТВО

св. АА. Петра и Павла и Р. Н. Союза вôд. 6 въ Brownsville, Pa., на рôчнôмъ мітингу выбрало ось такій урядъ на 1906 рôкъ: Михаилъ Кричфалуші, председатель; Мих. Бенца Окица, заст. председ.; Вас. Кричфалуші Проданцю, секр.; Юрій Ґанґуръ, заступ. секретаря; Василь Попъ, касіеръ; Вас. Бенца Бѣлчукъ, дов. касы; Иванъ Кричфалуші Проданцю, доз. касы; Ив. Стойка Катуну, дов. касы; Василь Стойка Тырба, капітанъ; Стефанъ Стойка Ференцю, хорунжій; Иванъ Розманъ, доз. хорыхъ на Brownsville; Василь Кричфалуші Шандору, доз. хорыхъ на Алисъ; Вас. Проданъ, управитель мітингу; Ив. Кричфалуші Мих., дверникъ.

Вас. Кричфалуші, секретарь.

ПОВІДОМЛЯЄ СЯ

всіх честних Русинок в Carnegie, Pa. і в околици, що на річнім мітинґу „Сестрицтво сьв. Любви“ вибрало на рік 1906 слідуючий уряд: Предс. Пронько Теодозия, заст. Максимович Настя; записничка Поніж М. касієрка Ґовда Зофія, заст. Сторошка Настя, контроль.: Рохчиньска Кася, Вовк П. і Куземка М., маршалк. Середяньска М. і Маслей М.; організаторки: Стирчак Анна, Вархоляк Настя, Сиарж Марія і Куленич Юстина; опікунки хорих: Ґовда З. і Слабик Єл.; двер. Риджик А. і Шеряк М.

Мітинґи відбувають ся в першу Неділю кождого місяця в школі парох. Місячне до Сестрицтва і до Союза платить ся так само як і ві всіх брацтвах, і так само членкині получають запомогу в разі хороби і посмертне; та не лише се, поневе в разі смерти членкині Сестрицтво виплачує еще осібно значну суму долярів. і то тілько долярів, кілько в тім часі єсть членкинь, отже чим більше буде членкинь в Сестрицтві, тим більше посмертного виплатить Сестрицтво. Тож всі честні і здорові Русинки з Карнеґі і з околиці вступайте численно до Сестрицтва, а коли вас буде кількасот, тогди і Сестрицтво буде виплачувати по кількасот долярів, кромі помочи в разі хороби і забезпечення зі Союза.

За Від. 83 Р. Н. С.
о. Гр. Кульчицкий, 214 Jane St., секретар.

ПОВІДОМЛЯЄМ

членів бр. сьв. Косми і Дамяна в Ansonia, Conn., що річний мітинґ відбуде ся 15-го Січня 1906 року точно о годині пів до 5-ої пополудни в церковній галі. На сей мітинґ мусить явити ся кождий член і членкиня під карою 50 цт. Кождий член повинен прийти послухати справоздания, яке буде ся здавати за минулий рік, і переконати ся чи справді згадане брат. сповняє свої задачі, котрі були поставлені при єго заложеню. Тож кличем і просим усіх прибути численно, тим більше, що на тім мітинґу буде вибирати ся новий уряд на 1906 рік. Так само будемо принимати нових членів.

За Уряд брацкий:
Мартин Пелех, предсідатель,
Кондрат Горбаль, секретар.

БРАТСТВО

св. О. Николая въ Ормродъ, Па., вôд. 124, повѣдомляе всѣхъ своихъ членôвъ, що мітинґъ вôдбувае ся кождого мѣсяця въ другу Недѣлю по першôмъ. Зачинае ся о другôй годинѣ пополудни. Кождый членъ, котрый не єсть занятый при роботѣ на той часъ, мае явити ся на мітинґу. Дальше обзываемо ся и до васъ, братя Русины, котрû еще не належите до жадной организаціи а живете на Ормродъ и околици: Приступайте до нашого братства и до Р. Н. Союза. Знаєте любû братя, що Р. Н. Союзъ платить шѣстьсотъ доларôвъ посмертного, платить за утрату ноги, руки, ока и т. д. а мѣсячне лише 70 центôвъ. Наше братство платить 50 доларôвъ на похоронъ, и 5 доларôвъ на тыждень хорои пôдпоры лише за 50 центôвъ на мѣсяць. Згадайте собѣ дорогû братя, що на нашôмъ плейзѣ такъ часто стае ся нещасте, згадайте самû за себе и за свои жѣнки, дѣточки, батькôвъ и т. д. Не вôдкладайте зъ дня на день, не кажѣть, що незадовго поѣдете до краю, бо чоловѣкъ рано иде до робохы а не знае чи на вечеръ поверне домôвъ. Просимо васъ, абы вы уже разъ застановили ся и не приступали до тихъ асекурацій зъ Allentown, Pa. Ходить агентъ и намовляе васъ, абысьте ся дали записати. але вы скажѣть єму вôтверто, що не вступите. Знаєте, дорогû братя, небôщика Пропака Ивана? Небôщикъ платив пару лѣтъ тамъ у Алентавнъ а такъ само належавъ и до Р. Н. Союза. Коли померъ, то єго жѣнка отримала грошѣ вôдъ Р. Н. Союза безъ жадного клопоту а зъ асекураціи анѣ одного цента. Горнѣмъ ся усѣ до ведна Русины до братства и до Р. Н. Союза, бо то наша найлѣпша організація. — Иванъ Онушка, председатель.

БРАТСТВО

св. Отця Николая въ Cleveland, O., вôддѣлъ Р Н. Союза 47, выбрало слѣдуючій новый урядъ на рôкъ 1906: Вас. Момрикъ, председатель; Лук. Быбель, секретарь; Ив. Гомбушь, касіеръ; П. Шкверъ, заст. председателя; М. Жилякъ, заст. секретара; Вас. Олексюкъ, зас. касіера; дозорцѣ хорыхъ: М. Тужь и Сенько Подлужный; дверникъ Б. Цицунъ. Мітинги вôдбувають ся першои Недѣлѣ по 15-ôмъ кождого мѣсяця о 3-ôй годинѣ пополудни въ Justice Hall, Literary Road, Cor. Hershel No 38—40.

Вас. Момрикъ, председатель.

ВАЖНЕ.

Братство св. АА. Петра и Павла въ Syracuse, N. Y. повѣдомляе всѣхъ своихъ членôвъ, що рôчный мітингъ вôдбуде ся на американьскій Новый Рôкъ, въ Понедѣлокъ 1-го Януара 1905 о год. пôвъ до другои. Нехай кождый членъ на мітингъ прийде: 1) Найперше збере ся залеглû довги, котрû ще члены довгують до братства и до Союза, за шапки, ознаки и фондъ, на коруговь братску, котрый ще не давъ. 2) Буде справоздане касове доходôвъ и розходôвъ. Тое кождый повиненъ знати на що плативъ и де єго грошѣ идуть. 3) Выборъ нового уряду на рôкъ 1906. — Хто не явить ся на сей мітингъ, буде караный после статуту, а хто уважае, що мусить робити въ той день, то най въ послѣдну Недѣлю повѣдомить о тôмъ секретара братства.

Андрей Варянъ, председат.

— ДНЯ 10-го Грудня вôдбувъ ся рôчный мітингъ братства св. О. Николая въ Perth Amboy, N. J., вôддѣлъ Союза 104, на котрôмъ выбрано на рôкъ 1906 слѣдуючій новый урядъ: Ник. Вавирчакъ, председатель; Б. Шкуратъ, секретарь; П. Годованьскій, касіеръ; Ром. Сидоръ, заступникъ предс.; Кир. Пелешакъ, заступникъ секр.; Яковъ Поливка, заст. касіера; Контрольна комісія: Андрѣй Федорикъ, Павло Падлякъ; дозорцѣ хорыхъ: Илько Стрѣльскій и Стеф. Молочникъ; капітанъ, Ф. Щенецкій; єго заступникъ Т. Годунька; дверникъ, Осифъ Когутъ; рада братства: Вас. Фецичь, Дорикъ Сидоръ, Петро Сироко, Андр. Лабуза, Дофанъ Ю. Кравець. Братя вступайте до братства и до Союза.

Б. Шкуратъ, секретарь.

— НАЙБІЛЬШЕ руске брацтво в Carnegie, Pa. „Бр. сьв. Петра і Павла“ від. 55 Р. Н. Союза на річнім мітинґу 10 Грудня вибрало слідуючий уряд на р. 1906:

Предс. Ант. Астряб, заст. Варт. Шибский; секр. Іван Паньковский; заст. Ол. Добуш; касієр Лучка Кутин, заст. Ник. Шляхта, опікуни хорих: Іван Вандзіляк і Яцко Гойсан, контрол. Іван Скаско і Петро Щерба мол.; дверники: Кость Риджик і Гр. Фариняк; прапорщики: Мат. Вархоляк, Лешко Німець, Колодій Іван і Гр. Фариняк; маршалки: Ів. Гибай і Гн. Турко; колект.: П. Телеп; касієр Союза, Ів. Адамиа, секрет. Союза Гр. Кульчицкий; заст. Анд. Брандебура.

Мітинґи відбувають ся в Нед. по 8-ім кождого місяця в галі церковній 220 Jane St. До сего брацтва приймає ся кождого Русина, котрий єсть честний і здоровий і до доброго охочий. Кождий член в разі слабости дістає тижднево запомоги $5.00 а в разі смерти $100.00 від брацтва а $600.00 від Союза. Ану но честні братя Русини з Карнеґі і зі всіх сусідних плейзів, поки еще час забезпечіть себе і свою родину в нашім рускім старшім брацтві.

Уряд Брацтва.

Адрес: R. Library,
Box 1091 Carnegie, Pa.

Хто хоче змѣнити свой адресъ повиненъ выписати усе докладно на сѣй картцѣ, вырѣзати еѣ и дати листоносови або заслати въ листѣ до редакціи „Свободы“.

POSTMASTER! Please notify "Svoboda", Box 353, Scranton, Pa. of the following change of my address:

PREVIOUS ADDRESS (Старый адресъ):
Name (Имя) ____
Street or P. O. Box (Улиця або бакса) ____
P. O. (Почта) ____ State (Стейтъ) ____
Належавъ-емъ до вôддѣлу „Союза“ ч. ____, а теперь належу до вôд. ч. ____
PRESENT ADDRESS (Новый адресъ):
Street or P. O. Box (Ул. або бакса) ____
P. O. (Почта) ____ State (Стейтъ) ____

ДОПИСИ.

3 Elmira Heights, N. Y.
„Добрий" гість.

Дня 13-го сего місяця прийшов до нашого вазву около 9 ої години якийсь Словак і просив ся на ніч. Ми его приняли. Говорив, що вийшов з шпиталю з Бофало, а перед тим бував в Оліян, Н. Й. По вечери зі мною спав, а рано ми всї хлопи пішли до роботи, а він лишив ся з ґаздинею в гавзї. Около 8-ої години встав і ґаздиня ему дала ще снїдане, е відтак почав ся вибирати. Ну, поправдї вибрав ся добре, бо вкрав пулярес, а в пуляресї $2.20 і штемфлї, котрі були добрі. Той Словак є родом з земплінской столиці, з села Мигальовці, а пошукував за своїм „братом Штіфом Лукач. Отже прошу вас, дорогі братя читателї, уважайте на таких гостий Словаків як той, що повисше о нім написано.

Той Словак є середного росту, на голові волосе має жовте, вуса жовті і трошки дзьобатий, подовгатого носа, твар має суху, та ще трошка горбатий. Говорив, що уміє чоботи направляти, а перед тим робив в гарбарни в Оліян, Н. Й.

Се стало ся в домі Михайла Куленича.

Іван Яцківский.

Зъ New York, N. Y.
Мітинґъ „Роб Клюбу".

На рôчномъ мітинґу руского „Робôтничого Клюбу" в Ню-Йорку выбрано слѣдуючий уряд:

Саву Чарнецкого, предсѣдателемъ; Осипа Косового, мѣсто-предсѣдателемъ; Андроника Бучака, протокулярнимъ секретаремъ; Стефана Сѣмкова, фінансовымъ секретаремъ; Ивана Ганачôвского, касіеромъ, а выдѣловими: п. Виктора Анд. Корпана, Теод. Романюка, П. Левицкого, Тарнавского, Ляшиньского. П. Савицкого. Сем. Богачика. Фел. Даткевича та Из. Кароля.

Сей Клюбъ взявъ собѣ за задачу зъорганізувати рускихъ робôтникôвъ в Сполученыхъ Державахъ. — Тыжневі засѣданя Клюбу вôдбуваютъ ся кождои недѣлѣ пополудни, а мѣсячні мітинґи кождои суботы передъ першимъ кождого мѣсяця, вôдъ год. 7 до 10 вечеромъ въ читальни „Народнои Самопомочи" 205 E. 4-th Str. Ню-Йоркъ.

Андроникъ Бучакъ, секретарь.

Зъ Slatedale, Pa.
Ще про В. Гладика.

Переглядаючи ню-йорску шмату, число 45, надибав я довгу статю під заголовком „Послѣдствія піянетве", де автор В. Гладик пише про Нортгемптон, Па. Але ему не розходить ся о то, щоби люде стримували ся від піяньства, лише о то, щоб его добре приймали, як він де приде, і вписували ся до его компанії. Хотяй би не знати, як попили ся, а бодай і побили ся, аби тілько его добре нагодували та записали ся до „Общества", — то він буде їх по під небеса висьвлявлював. І на відворот, хотяй би хто був найчестнїйший чоловік, а не дасть ся Гладикови зба ламутити, то Гладик буде на него на всї способи брехав і називав ворогом руского народу.

Знайте, любі читателї, що В. Гладик є вибраний москвофільским табором, щоби їздити по плейзах і баламутити людий. З тієї нагоди заїхав він до Нортгемптон, Па. Але, там не тілько не знайшло ся хрунів, а навіть не пустили Гладика до середини дому. З тієї то причини Гладик розізлив ся і вимазав у своїй шматї і цілий плейс і о. Дмитрова. Я не маю жадного заміру боронити анї Нортгемптонских Русинів анї о. Дмитрова, бо те болото яким Гладик силуєть ся обкидати кождого, хто не єсть хрунем, більше усього смаруе самого Гладика. Я хочу тілько звернути увагу усякого честного читача на те, що Гладик есть великий брехун, і як він нападае на всїх тих людий, між котрими він не зможе заложити свого бізнесу. От, наприклад, він пише: „Одного разу зайшов я на Нортгемптон, Па. (за чим він зайшов, того не пише) та ступив до церкви, однак крім попа не застав нікого, а і піп дуже скоро (себ-то поспішно) відправляв".

Се є чиста брехня, бо людий в церкві на богослуженю у нас завжди повно. І кождий, хто тілько чув, як о. Дмитрів відправляе службу, може бачити, що і про о. Дмитрова, Гладик також бреше.

Далї пише, що під час служби Божої справляють весїля і грає музика. Се також брехня. Прецінь-же кождий знає, що, як е шлюб в недїлю, то священик не дає шлюбу перед службою, а по службі, і обое молоді суть присутнї на службі. А если Гладик цього не знає, то най вивідає ся від добрих людий; тогдї він не писатиме такої очевистої брехні.

На рештї ще раз заявляю, що не стою в нічиїй обороні анї нортгемптонских Русинів анї о. Дмитрова, бо порядні люде не потрібують, щоб їх боронити від брехні і лайки кождого пройдисьвіта. Але я хочу лише звернути увагу честних Русинів, щоб знали, що то є за птах В. Гладик, і щоб приймали его скрізь так, як его прийняли нортгемптонскі Русини, бо тогдї може не буде хрунів на американьскій землї.

Яков Грабар.

Bremond, Tex.

Слава Исусу Христу, дорогі братя Русины!

Вже скоро буде 6 роковъ, якъ мы приїхали до Бремондъ. Тутъ мы застали польский костелъ, бо Поляки тутъ суть вже больше, якъ 20 лѣтъ и заснували свою парафію. Поляки тутъ суть, по бôльшôй части зъ сяноцкого повѣту и зъ Прусъ.

Парафія та мае близько 270 фамилій, мѣжъ ними третя частина Русинôвъ, котрі приѣхавши тутъ, поробились Поляками; вони ходятъ до сповѣди до польского костела, дѣти свои хрестятъ у кенндза и цѣлкомъ не признаютъ себе Русинами.

Усѣ тутъ займаютъ ся хлѣборобствомъ. Одні повкупили фармы и вже повыплачували, а другі ще маютъ выплатити. Декотрі беруть фармы на рентъ, а суть и такі, що роблять зъ половины. Такимъ босъ дае ще и коня до роботы. Фабрикъ же навколо нѣгде близько нема.

Ксендзъ бере 60 дол. на мѣсяць, за службу 10 дол., за хрестъ 1 дол. А за похоронъ, якъ зъ дзвонами вловѣжка, то 50 цнт., а якъ хто хоче зъ нарадою похоронъ справити, то вôдъ 3 до 10 доларôвъ.

Павло Стецюкъ.

Вôдъ Редакціи.

П. Михаилъ Хорощакъ и Теодоръ Шипошъ зъ Mt. Carmel, Pa. закидаютъ брехню „парохіяльнова", якій писавъ про порядки въ ихъ парохіи. Кажутъ, що у нихъ все въ порядку иде, церковь змуфовали, довги сплачуютъ, маютъ згоду и т. п. Дуже бы добре було, еслибъ се була правда, а щобы то була правда о се мусятъ старати ся всѣ парохіяне а не ворогувати мѣжъ собою, або публиковати ся въ церкви, якъ се лучалось. Єслижь є які непорозумѣня, то они повинні бути злагоджені на мітинґу парохіяльнôмъ дома, у власнôй парохіи.

П. И. Г. зъ Mt. Carmel, Pa. прислав намъ допись, въ котрôй оправдує ся зъ закидôвъ робленыхъ ему въ „Правдѣ" ч. 48, але его дописи не друкуемо, бо инакше полеміцѣ чисто мѣсецевôй не булобъ кôнця. Рôвночасно заявляемъ, що п. И. Г. дописи не писавъ.

Збирайте жертвы на Руский Нар. Фондъ

Всячина.

ЖЕРТВЫ ВÔЙНЫ.

На основѣ урядовыхъ інформацій, якъ доноситъ петербурска „Русь", за цѣлый часъ россійско-японьскои вôйны було по сторонѣ россійскôй убитыхъ и пропало безъ вѣсти около 1700 офіцирôвъ и 83.000 рядовыхъ; раненыхъ було около 4500 офіцирôвъ и 123.000 рядовыхъ. Майже таке саме число покинуло ряды по причинѣ недуги. Крôмъ того число померлыхъ наслѣдкомъ ранъ и недугъ выносить 800 офіцирôвъ и 27.00 рядовыхъ. Взагалѣ страты арміи и фльоты (зъ выимкомъ взятыхъ въ неволю) выносять 360.000 рядовыхъ и 12.000 офіцирôвъ. На запомоги для сиротъ, оставшихъ по вôйсковыхъ, правительство мае высяґнувати суму 2.200-000 рублевъ.

СЛОВАКИ.

Д-ръ Л. Нідерле выдавъ въ Будапештѣ національну карту словацкихъ земель. Выходить зъ неи, що на 2,019.641 Словакôвъ на Угорщинѣ 1,749.415 Словакôвъ замешкуе однолѣльною масою 16 пôвнôчно-заходныхъ комітатôвъ на Угорщинѣ. Въ десятьохъ комітатахъ творятъ больщость мешканцѣвъ, а въ шѣстьохъ иншихъ поважний меншості. Словаки є въ однôй четвертинѣ протестантами, а въ трехъ четвертинахъ латинниками, приналежными до диецезій кошицкои, остригомскои, спіскои и нітраньскои. Однакъ на епископскихъ престолахъ сидятъ самі Мадяры. Въ духовныхъ семинаріяхъ въ Спѣжи и Кошицяхъ наука вôдбуває ся въ латиньскôй и мадярскôй мовѣ, зате мѣжъ протестантскимъ духовенствомъ переважаютъ Чехи. Перекладъ біблїи, уживанои въ протестантскихъ церквахъ, канціоналы и спѣваникъ є ческі. Науки вôдбуютъ ся по мадярски и словацки.

СМѢШНЕ.

— Я бы васъ напоньку щось поспитала...

— Кажѣть госпосю.

— Чимъ вы годуетесь, щосьте такѝ кругленькѝ и овотенькѝ нѣвроку?

— А вамъ нащо се знати?

— Бо я маю веприковъ чогось не хочуть угодуватись...

Посылайте грошѣ черезъ Рускій Народный Дôмъ и черезъ нашихъ посередниковъ.

Хто посылае грошѣ до краю просто черезъ Р. Н. Дôмъ, най выпише, що потреба, на карточцѣ повисше:

Имя и назвиско того, кому посылаете грошѣ

....

Де мешкае (село або мѣсто) ....

Послѣдна почта ....

Кôлько коронъ .... На се посылаю долярôвъ ....

Назвиско посылаючого ....

Адресъ посылаючого ....

Тоту карточку треба вырѣзати и пôслати разомъ зъ чекомъ або мониордеромъ, выписанымъ на имя A. Sharshon, Shamokin, Pa. на адресу Rev. N. Strutynsky, 7 Stewart Place, Elizabeth, NJ.

За 10 до 12 днѣвъ грошѣ вже будуть доручені у краю.

Заразомъ подаемо имена посередникôвъ, котрѝ стало посылають грошѣ черезъ Р. Н. Дôмъ.

„Свобода", Scranton, Pa.
Юрій Хилякъ, Olyphant, Pa.
Юрій Фалатъ, Priceburg, Pa.
С. Ядловскій, Jersey City, N. J.
Ив. Голда, Mt. Carmel, Pa.
Ив. Тарбай, Elmira, N. Y.
Ив. Глова, Shamokin, Pa.
К. Котанчикъ, Shamokin, Pa.
Й. Стеткевичъ, „
А. Шаршонъ, „
Н. Джмеликъ, Smokerun, Pa.
Т. Цѣркотъ, Ansonia, Conn.
Д. Капитула, McAdoo, Pa.
Гр. Ковалевичъ, Sayre, Pa.
Ив. Бурштинъ, Buffalo, N. Y.
Мих. Кричфалуши, Brownsville, Pa.
М. Турокъ, Priceburg, Pa.
Т. Каськôвъ, McKeesport, Pa.
Ив. Дайлекъ, Jessup, Pa.
Т. Полянка, Hazleton, Pa.
М. Сеглинъ, Deferiet, N. Y.
В. Бренинъ, Terryville, Conn.
П. Гера, Leetsdale, Pa.
М. Полянській, Auburn, N. Y.
Ив. Лещишинъ, Buffalo, N. Y.
Гр. Сидоръ, Pittsburg, Pa.
Д. Мерена, Cohoes, N. Y.
Ив. Воргачъ, Mt. Carmel, Pa.
П. Леньо, Christopher, Pa.
М. Петровскій, St. Louis, Mo.
Т. Глива, Manor, Pa.
О. Ставискій, Excelsior, Pa.
П. Галайда, Scenery Hill, Pa.
С. Демчко, Shenandoah, Pa.

Цѣна, кôлько бере Р. Н. Дôмъ за австрійскѝ грошѣ, если хто посылае просто до насъ:

За	5	коронъ	1	дол.	17	цнт.		За	170	коронъ	34	дол.	88	цнт.	
„	10	„	2	„	20	„		„	180	„	36	„	92	„	
„	20	„	4	„	25	„		„	190	„	38	„	96	„	
„	30	„	6	„	28	„		„	200	„	41	„	00	„	
„	40	„	8	„	33	„		„	300	„	61	„	45	„	
„	50	„	10	„	37	„		„	400	„	81	„	85	„	
„	60	„	12	„	42	„		„	500	„	102	„	25	„	
„	70	„	14	„	46	„		„	600	„	122	„	90	„	
„	80	„	16	„	50	„		„	700	„	143	„	40	„	
„	90	„	18	„	55	„		„	800	„	163	„	70	„	
„	100	„	20	„	60	„		„	900	„	184	„	30	„	
„	110	„	22	„	64	„		„	1000	„	204	„	80	„	
„	120	„	24	„	68	„		„	2000	„	409	„	50	„	
„	130	„	26	„	72	„		„	3000	„	614	„	20	„	
„	140	„	28	„	76	„		„	4000	„	816	„	50	„	
„	150	„	30	„	80	„		„	5000	„	1021	„	00	„	
„	160	„	32	„	84	„									

Посередникамъ належить ся крôмъ того за почту и папѣръ.

Русины! Оденъ шеръ Р. Н. Дому коштуе $25.00. Сего року дівіденда буде 8 процентъ. Хто хоче купити шеры, най напише чекъ або моні-ордеръ на имя A. Sharshon (Shamokin, Pa.) и най той чекъ разомъ зъ листомъ зашле на адресу Rev. N. Strutynsky, 7 Stewart Place, Elizabeth, N. J.

Р. Н. Дôмъ пожичае грошѣ на прaперты на першій морґічь на 6 процентъ.